

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
0 0 2 1 2
9 1771847 203008

20. GODIŠNICA MEĐUNARODNOG PRIZNANJA RH
**Održali se u prošlosti, pobijedili u sadašnjosti,
OSIGURALI BUDUĆNOST**

Vrhunski sportaši
u vojnoj odori

Vojni sportaši
u pohodu
na olimpijska
odličja

OBUČNI CENTAR
"SATNIK KREŠIMIR IVOŠEVIĆ"
VETERINARSKA STRUKA
PRISUTNA U SVIM FAZAMA
RAZVOJA VOJNIH PASA

BUNDESWEHR
SE PRIPREMA ZA REFORME

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

VIRGINIA BEACH

KREĆE HRABRI ALIGATOR

US Navy

U američkoj bazi Little Creek-Fort Story u Virginia Beachu, kojom upravlja mornarica, od 4. do 6. siječnja održana je završna planska konferencija vježbe Bold Alligator 2012. Vježba će početi potkraj ovoga mjeseca. Amerikanci kažu da je riječ o njihovoj najvećoj amfibijskoj vježbi u posljednjih deset godina. *Hrabri aligator* će imati i međunarodno obilježje, jer će sudjelovati i neki saveznici, a naglasak će biti na snagama mornarice i marinaca. Između ostalog, očekuje se sudjelovanje amfibijskih namjenski organiziranih snaga s osam amfibijskih i četiri do šest klasičnih plovila, jedna brigada marinaca, udarna skupina s jednim nosačem zrakoplova, zrakoplovnom eskadrom i četiri ratna broda, snaga za protuminska djelovanja, ekspedicione specijalne postrojbe...

WASHINGTON

NAČELNIKOVA LISTA KNJIGA

Umirovljeni američki zrakoplovni general zbora Ronald Fogelman, nekadašnji načelnik stožera USAF-a, još je 1996. pokrenuo *Načelnikov profesionalni program čitanja*. Svrha je programa, koji se održao do današnjih dana, postići veću opću kulturu američkih zrakoplovaca. Između ostalog, početkom svake godine načelnik stožera preporučuje svojim ljudima listu knjiga koje bi valjalo pročitati. Aktualni načelnik, general zbora Norton Schwartz, 6. je siječnja za 2012. godinu preporučio 13 knjiga. Teme su šarolike, od stručnih zrakoplovnih izdanja, preko povijesti, romana pa čak i samopomoći. Schwartz je otisao i korak dalje od svojih prethodnika, preporučivši i listu od sedam filmova. Liste, aktualna i one prošle, su zaista zanimljive i zato možemo preporučiti da posjetite www.af.mil/information/csafrreading/index.asp i možda pronađete nešto i za sebe.

USAF

LONDON

VOJNICI NA PREMIJERI

Film War Horse (koji su naši distributeri pomalo začudjuće nazvali *Put rata*) 8. je siječnja premijerno prikazan u Londonu. Premijera u kinu na Trgu Leicester bila je posebna jer je na nju pozvano oko šest stotina sadašnjih i bivših pripadnika britanskih oružanih snaga s članovima obitelji. Dugoočekivani uradak Stevena Spielberga, koji je također nazočio

premijeri, priča je o konju koji služi u britanskoj vojsci tijekom I. svjetskog rata. Film je oduševio vojnike, a vojnici su oduševili redatelja. "Kad god sam u društvu pripadnika oružanih snaga, uvijek sam impresioniran i inspiriran svime što čine za svoju zemlju. Velika je čast što ih je toliko mnogo večeras ovdje", rekla je najveća redateljska zvijezda Hollywooda.

JOHANNESBURG

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

Južna Afrika i Kuba 10. siječnja potpisale su Memorandum o razumijevanju o obrambenim pitanjima,javlja France-Press. Potpise su stavili ministrica obrane Lindiwe Sisulu i Ulises Rosales Del Toro, potpredsjednik kubanskog Vijeća ministara. Iako su države surađivale i prije, sporazum formalizira izmjene kapacitetu

i iskustava u zrakoplovstvu, pitanja veterana, vojno zdravstvo i obrazovanje te obuku. Afrikancima su najbitnija kubanska iskustva na području zdravstva, rekao je južnoafrički glasnogovornik Siphiwe Dlamini. Najbolje što mogu ponuditi zauzvrat su proizvodi obrambene industrije i iskustva iz operacija očuvanja mira.

DŽAKARTA

STIŽU NOVI SUHOJI

Indonezijska tiskovina Jakarta Post je početkom tjedna objavila da je Indonezija s Rusijom potpisala ugovor kojim za svoje ratno zrakoplovstvo nabavlja šest lovaca Suhoj Su-30MK2. Letjelice će biti dostavljene nakon 2013. godine po cijeni od 470 milijuna dolara. Indonežani već imaju 10 Suhoja: šest SU-27SKM te četiri Su-30MK2. RIA Novosti navode da kupci namjeravaju stvoriti eskadrilu u

bazi Hasanuddin (Makassar na otoku Celebesu).

4

Održali se u prošlosti, pobijedili u sadašnjosti, osigurali budućnost

Danas, dvadeset godina poslije kada se priječamo 15. siječnja 1992., vjerojatno nismo ni svjesni što je taj dan zapravo značio i koliku je vrijednost imao. Toga dana dobar dio svjetskih zemalja potvrdio je našu Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti te je priznao našu odluku

o neovisnosti. Republika Hrvatska postala je realnost međunarodne zajednice i u nju se etablirala kao ravnopravna demokratska zemlja...

14

Vojni sportaši u pohodu na olimpijska odličja

Teško da je netko mogao predvidjeti ovako velik broj izvrsnih rezultata sportaša, aktivnih pripadnika OSRH-a, kao i dugačku listu onih koji će nastupiti na OI u Londonu 2012. Među njima je 13 sigurnih, a još pet mogućih kandidata. Suradnja MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora već sada se pokazala potpuno opravdanom

Naslovnica Predrag BELUŠIĆ

U skrbi o psima najvažnija je preventiva. Svi prolaze godišnje veterinarske preglede, redovito se procjenjuje njihova radna sposobnost i kondicija. Naime, moraju imati dobru ne samo opću nego i specifičnu kondiciju ovisno o zadaćama koje obavljaju. Svaki pas ima svoj zdravstveni karton, a svi vojni psi su i mikročipirani. Pas ima i radnu knjižicu u kojoj su osim slike svi njegovi podaci, zdravstveno stanje, obuka koju je prošao, podrijetlo, rođovnik

12

VETERINARSKA STRUKA PRISUTNA U SVIM FAZAMA RAZVOJA VOJNIH PASA

MORH I OSRH

- 6 NOVOSTI IZ MORH-a**
Sastanak s predstvincima sindikata
- 7 STRUČNI SKUP**
Stručni skup o Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici EU
- 8 NOVOSTI IZ NATO-a**
Rasmussen o američkoj obrambenoj strategiji
- 10 IZLOŽBA**
"Domovinski rat" u Hrvatskom povijesnom muzeju
- 17 MEMORIJALNI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U VUKOVARU**
Improvizirano minsko-eksplozivno polje

VOJNA TEHNIKA

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 GLOBALNA SIGURNOST**
Klimatske promjene
- 26 VOJSKE SVIJETA**
Bundeswehr se priprema za reforme
- 28 AKTUALNO**
Nova američka strategija obrane

MAGAZIN

- 31 PODLISTAK - GRAĐANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Ruanda 1990. - 1994.
- 34 DOMOVINSKI RAT**
Dokumentirani zapisi o neistinama protiv Hrvatske tijekom Domovinskog rata (XII. dio)
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Laka puškostrojnica ZB M37

Priredio Željko STIPANOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Danas, dvadeset godina poslije kada se prisjećamo 15. siječnja 1992., vjerojatno nismo ni svjesni što je taj dan zapravo značio i koliku je vrijednost imao. Toga dana dobar dio svjetskih zemalja potvrdio je našu Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti te je priznao našu odluku o neovisnosti. Republika Hrvatska postala je realnost međunarodne zajednice i u nju se etablirala kao ravnopravna demokratska zemlja. Premda se borba za međunarodno priznanje odvijala na brojnim područjima, posebnu zahvalnost ovom prigodom uputit ćemo svim našim braniteljima, a ponajviše onima koji su svojim životima dali najviše što su mogli...

**ODRŽALI SE U PROŠL
SADAŠNJOSTI, OSIG**

Priznanje Hrvatske dogodilo se u trenutku kada je gotovo trećina zemlje bila pod okupacijom jugoslavenske vojske i srpskih paravojnih postrojba, u jeku Domovinskog rata, u danima kada su hrvatski branitelji braneći svoje ginuli diljem Domovine. I premda smo znali da ovo priznanje neće zaustaviti agresiju, ono je bilo potvrda naših težnji i borbi. Borbe za istinu i pravdu. Potvrda naših žrtava, nadanja i vjere. Bila je to potvrda da smo na pravom putu i poticaj da ne posustanemo.... Uspjeli smo u nadi protiv svake nade...

Danas, dvadeset godina poslije kada se prisjećamo 15. siječnja 1992., vjerojatno nismo ni svjesni što je taj dan zapravo značio i koliku je vrijednost imao. Toga dana dobar dio svjetskih zemalja potvrdio je našu Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti te je priznao našu odluku o neovisnosti. Republika Hrvatska postala je realnost međunarodne zajednice i u nju se etablirala kao ravnopravna demokratska zemlja, premda je na svoje granice, u kojima je međunarodno priznata, izašla tek nakon šest godina od priznanja, nakon završetka mirne reintegracije istočne Slavonije i Podunavlja.

Pošto je Hrvatsku priznalo svih dvanaest zemalja Evropske unije, tijekom tog 15. siječnja 1992. uslijedila su priznanja i drugih zemalja - Malte, Austrije, Švicarske, Mađarske, Norveške, Bugarske, Poljske, Kanade. Dan poslije to su učinile Argentina, Australija, Češka, Čile, Lihtenštajn, Novi Zeland, Slovačka, Švedska i Urugvaj, a do kraja siječnja 1992., Hrvatsku su priznale 44 zemlje.

Ono što treba spomenuti jest činjenica da su Hrvatsku još 1991. godine priznale Slovenija (26. lipnja), Litva (30. srpnja),

Ukrajina (11. prosinca), Latvija (14. prosinca) i Estonija (31. prosinca), države koje u to doba ni same nisu bile priznate. Kao prva međunarodno priznata država koja je priznala Hrvatsku ostat će zapamćen Island (19. prosinca 1991.), a toga dana na to se odlučila i Njemačka (iako uz odluku da njezino priznanje na snagu stupa 15. siječnja 1992., zajedno s ostalim članicama Europske unije). Dva dana prije Europske unije, 13. siječnja, Republiku Hrvatsku je priznala Sveta Stolica, iako je Vatikan priznanje Hrvatske i Slovenije najavio još 20. prosinca 1991., posebnim dokumentom kojim se odredilo prema slovenskom i hrvatskom zahtjevu za diplomatskim priznanjem. Dan nakon Svetе Stolice Hrvatsku je priznao San Marino. Potom su, među ostalima, uslijedila priznanja Rusije (17. veljače), Japana (17. ožujka), SAD-a (7. travnja), Izraela (16. travnja), iako je do uspostave diplomatskih odnosa došlo tek pet i pol godina poslije) te Kine (27. travnja).

Primanjem u Ujedinjene narode 22. svibnja 1992., Hrvatska je definitivno postala jednakopravnom članicom međunarodne zajednice i ušla u zajednicu slobodnih naroda svijeta kao 178. država.

Ostvarenje samostalne hrvatske države bio je izazov, ali i nedosanjani san mnogih hrvatskih političara, a taj je izazov star gotovo kao cijela hrvatska povijest. Prečesto je prevladavao kompleks nevjericu u vlastite snage što je, uz poslovno hrvatsko nejedinstvo i ispraznu vjeru u nadnacionalne ideologije, odmicao hrvatski narod od konačnog cilja. Odbacujući sve iluzije i postavljene zamke tek je suvremena Hrvatska oživotvorila ideju državne samostalnosti. Premda se borba za međunarodno priznanje odvijala na brojnim područjima, posebnu zahvalnost i ovom prigodom uputit ćemo svim našim braniteljima, a ponajviše onima koji su svojim životima dali najviše što su mogli. Neka nam upravo oni budu na prvom mjestu u mislima kada obilježavamo ovaj vrijedan i poseban dan u novijoj hrvatskoj povijesti. ■

-OSTI, POBIJEDILI U URALI BUDUĆNOST

Sastanak s predstavnicima sindikata

Ministar obrane Ante Kotromanović održao je 10. siječnja prvi radni sastanak s predstavnicima sindikata koji djeluju u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama, a riječ je o Sindikatu djelatnika u vojski i državnim službama, Sindikatu državnih i lokalnih službenika i namješteneva te Samostalnom sindikatu djelatnika u zrakoplovstvu. Predstavnici sindikata upoznati su s planovima i aktivnostima u Ministarstvu obrane te je istaknuto da će u sljedećem razdoblju biti informirani i uključeni u rad kod izrade određenih akata. Dogovorene su i aktivnosti oko budućeg načina rada i radnih sastanaka s predstavnicima sindikata.

Ministra Kotromanovića predstavnici sindikata upoznali su s dosadašnjom suradnjom u Ministarstvu obrane i Oružanim snaga-

ma. Sastanku su nazočili i zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić i o. d. glavnog tajnika MORH-a Petar Barać. OJI

Izložba "Tajne vilinskih jezera"

"Tajne vilinskih jezera" naziv je izložbe autora Marinka Babića što je, kao prva ove godine, 10. siječnja otvorena u MORH-ovo Galeriji "Zvonomir".

Marinko Babić predstavlja se s trideset šest podvodnih fotografija snimljenih u vodama Plitvičkih jezera-Galovac, Burgeti, Pročansko jezero, Veliko jezero, Kozjak te Gradinsko jezero. Iako je po zanimanju profesor kinezioLOGije, Babić je veliki zaljubljenik u prirodu i aktivni pobornik njezine zaštite. Od 2006. bavi se amaterskom digitalnom fotografijom i ovo je njegova druga samostalna izložba podvodne fotografije.

Babićev kolega fotograf, inače dipl. inž. biologije i ekologije te instruktor ronjenja,

Donat Petricioli, prilikom otvaranja izložbe naglasio je da ova izložba nije samo dokumentarno snimana pod vodom već motivi koje je Babić izabrao i način kako ih je snimio predstavljaju pravo umjetničko djelo.

Trideset šest fotografija snimljenih u 36 trenutaka na 36 mesta, spremio je za svoj i naš užitak i time nam pokazao mistični svijet plitvičkih voda, istaknuo je Petricioli. Babić roni jedino na dah, rabi prirodno svjetlo i uživa u svakom trenutku ronjenja i svakoj novoj fotografiji. Dodao je da Nacionalni park Plitvička jezera godišnje vidi više od milijun posjetitelja, no vrlo je malo onih koji su uspjeli vidjeti njihov podvodni svijet pa je zato posebno zahvalio autoru što je s nama podijelio divljenje prema ljepoti podvodnog svijeta Plitvičkih jezera.

Izložba je otvorena do 24. siječnja i može se razgledati od ponedjeljka do petka u radno vrijeme Galerije od 10 do 18 sati uz slobodan ulaz. S. MIOČIĆ

Blagoslov prostorija MORH-a i GS OSRH-a

Vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac predvodio je 4. siječnja obred božjeg blagoslova u prostorijama Ministarstva obrane i Glavnog stožera Oružanih snaga RH kojem su nazočili ministar obrane Ante Kotromanović, zamjenica ministra Višnja Tafra, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga general-pukovnik Drago Lovrić sa zamjenicima, general-pukovnikom Slavkom Barićem i kontraadmiralom Zdenkom Simićem te djelatnicima Ministarstva obrane i Glavnog stožera.

U blagoslovnoj molitvi mons. Jezerinac istaknuo je važnost međusobnog poštovanja, nade, sloge i strpljivosti te pomoći u potrebi i postojanosti u molitvi. OJI

STRUČNI SKUP

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Pred našom zemljom je niz izazova. MORH, MUP i MVEP imaju veliko iskustvo sudjelovanja u mirovnim misijama i CSDP-u, no ima još mnogo prostora za napredak u drugim resorima, koji također mogu dati doprinos...

STRUČNI SKUP o Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici EU

U organizaciji Udruge "George C. Marshall" Republika Hrvatska (UGCM) i Centra za međunarodne studije (CMS) u prostorijama Informacijskog centra EU u RH (ICEU) u Zagrebu je 10. siječnja održan stručni skup pod nazivom "Uvod u Zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku Europske unije (CSDP)".

Tema skupa bila je razmatranje izlaganjem poznatih stručnjaka te raspravama u kojima su sudjelovali predstavnici državnih tijela, novinari, studenti i drugi sudionici.

Uvodni je govor održala voditeljica ICEU-a Avis Beneš, naglasivši da je skup važan jer se o sigurnosnoj i obrambenoj politici EU-a u ICEU-u raspravlja prvi put u pet godina postojanja Centra.

Prvo izlaganje na temu "Nastanak Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a" održao je predsjednik UGCM-a Smiljan Čubelić, umirovljeni časnik OSRH-a. Daleke korijene međunarodne sigurnosne politike u Europi Čubelić je pronašao još u Westfalskom miru i Bečkom kongresu, a dulje se zadržao na razdoblju iza II. svjetskog rata, koje je obilježila blokovska podjela, ali i razvoj međunarodnih sigurnosnih organizacija. Vezano uz to razdoblje, Čubelić je analizirao stvaranje i razvoj Zapadnoeuropske unije (WEU), europske sigurnosne organizacije uspostavljene 1954. i ugašene 2011. Nakon komentiranja sličnosti i razlika WEU-a i CSDP-a, Čubelić je zaključio izlaganje komentiranjem problema koji je nazvao "dvostruki šešir EU-NATO". EU nije konkurenčija NATO-u, jer nastoji razviti i šire kapacitete, koji uključuju veće sudjelovanje civilnih organizacija u mirovnim, obrambenim i sigurnosnim operacijama i procesima.

Lidija Čehulić Vukadinović, izvanredna profesorica na zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti i zamjenica direktora CMS-a govorila je o Suvremenim izazovima CSDP-a. Istaknuvši dobre ekonomski rezultate koje postiže EU, CSDP je označila kao jedan čimbenik koji usporava EU u nastojanjima da postane jedinstveni globalni akter. Naime, CSDP je uklapljen u vanjskosigurnosnu politiku EU-a (CFSP), a unutar članica Unije postoji veliki otpor prema ujedinjavanju resora vanjskih

Tijekom pregovora s EU-om, za poglavlje o CFSP-u Hrvatska je bila u visokom stupnju spremnosti, no blokada Slovenije pridonijela je da se ono zatvori među posljednjima. No može se reći da je, u pitanjima CSDP-a, Hrvatska na razini ili čak iznad razine mnogih članica. Primjer je sudjelovanje u mirovnim misijama s vojnim i policijskim snagama: EUFOR u Čadu, EUROPOL u Afganistanu, EULEX na Kosovu i EUNAVFOR (današnja Atalanta) u vodama Roga Afrike. Tome se može pridodati i sudjelovanje u dvjema borbenim skupinama EU-a. Pred našom zemljom je niz izazova, rekla je Troha Brdar. MORH, MUP i MVEP imaju veliko iskustvo sudjelovanja u mirovnim misijama i CSDP-u, no ima još mnogo prostora za napredak u drugim resorima, koji također mogu dati doprinos: pravosuđu, financijama, upravi...

poslova. Odluke u CFSP-u se, za razliku od ostalih sektora EU-a, kao i u NATO-u donose konsenzusom. U slučaju EU-a to znači veliko usporavanje donošenja odluka i djelovanja. U tom kontekstu Čehulić Vukadinović je citirala američkog profesora Michaela Mandelbauma, koji je naglasio da države i danas imaju veliku želju za zadržavanjem vlastitih

stavova, a to naročito važi za globalna pitanja terorizma, nuklearnog oružja, energetske sigurnosti, narkotika i klimatskih promjena. Među problemima CSDP-a profesorica je navela i opremanje, obuku, školovanje kadrova, niska proračunska izdvajanja za obranu u pojedinim državama, nedefinirani odnos EU-a i NATO-a... U zaključku je rekla da u pitanjima sigurnosne politike i danas imamo Europu nacionalnih država te da će trebati mnogo vremena, političkih odluka, zajedništva i novca da EU postane jedinstveni globalni čimbenik.

Posljednje izlaganje imala je Ines Troha Brdar, načelnica Odjela za CFSP i CSDP Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH. Složila se da načelo konsenzusa, te složeni modeli odlučivanja usporavaju donošenje odluka, ali da se u bitnim pitanjima članice ipak uspijevaju dogоворити. Primjer je Kosovo, koje nisu priznale sve članice EU, no one ipak sudjeluju u tamošnjem mirovnom procesu. Mirovne misije EU-a primjer su mnogo šireg konteksta od klasičnog vojno-poličkog na koji smo naviknuli, pokušava se djelovati i "mekšim" pristupom. ■

Lana KUNIĆ, foto NATO

Rasmussen o američkoj obrambenoj strategiji

Nakon što je američki predsjednik Barack Obama najavio da će njegova država nastaviti ulagati u NATO, u sklopu nove američke obambene strategije, tu je najavu komentirao i glavni tajnik Sjevernoatlantskog saveza Anders Fogh Rasmussen, koji je pohvalio tu izjavu američkog predsjednika. Istaknuo je da

su tvrdnje o tome da je prekoatlantsko partnerstvo prijeko potrebno za sigurnost svih saveznika, u ovom trenutku odlučujuće, s obzirom na to da živimo u nepredvidljivu svijetu.

“SAD će i ubuduće ulagati u NATO, jer se Savez već mnogo puta pokazao, pa i nedavno u Libiji, kao demultiplikator moći”, upozorio je prvi čovjek NATO-a te dodao da će se nova američka obrambena strategija u uvjetima stroge proračunske štednje odraziti u većoj prisutnosti u Aziji i u završetku dugotrajnih i skupih operacija protiv pobunjenika. Rasmussen je rekao i da je promjena američke obrambene politike u skladu sa strategijom NATO-a. Inače, Rasmussen se očitovao na izjave američkog predsjednika koji je rekao da će nova američka obrambena

strategija, koja će u sljedećih deset godina u proračunu uštedjeti 487 milijardi dolara, dati prioritet Aziji te da će se povući iz dužih i skupih operacija protiv pobunjenika, kao što su operacije u Iraku i Afganistanu. Rasmussen je također pozdravio najavu predsjednika Obame, da će Amerika i dalje ostati posvećena sigurnosti u Europi, iako je pozornost Washingtona trenutačno usmjerena ponajprije na Aziju.

“SAD je odlučan da naše transatlantsko partnerstvo ostane ključno za sigurnost svih naših saveznika”, kazao je glavni tajnik NATO-a.

oooooooooooooooooooooooooooo

Talibanski pobunjenici za pregovore

Iako su do sada načelno odbijali bilo kakve pregovore, i to sve do trenutka dok svi NATO-ovi vojnici ne napuste Afganistan, početkom siječnja ipak je došlo do preokreta pa su tako afganistički talibani objavili da su uspjeli postići preliminarni sporazum o uspostavljanju političkog predstavništva izvan Afganistana, tj. u Kataru. Talibani su objavili i da su spremni sudjelovati u mirovnim pregovorima nakon desetogodišnjih su-

koba sa snagama NATO-a. Ipak, postavljeni su i neki uvjeti pa su tako talibani zatražili puštanje iz zatvora svojih članova, i to američkog vojnog zatvora u Guantanamu. U priopćenju objavljenom na internetskim stranicama "Glas džihadista", stoji i da su, s obzirom na to da je u unutrašnjosti zemlje prisutnost NATO-a vrlo snažna, spremni uspostaviti političko predstavništvo izvan Afganistana, da bi mogli sudjelovati u pregovorima. Istoči i da koalicija koju predvode Amerikanci, nikad neće uspjeti silom pokoriti Afganistance. Na njihovo priopćenje reagirao je i afganistanski predsjednik Hamid Karzai, koji se načelno složio s održavanjem pregovora talibanskih pobunjenika i SAD-a radi okončanja desetogodišnjeg sukoba u Afganistanu.

"Da bi spasio zemlju od rata, od urota, smrtnih stradanja nevinih ljudi i da bi se postupno postigao mir u zemlji, Afganistan prihvaca odrzavanje pregovora talibana i SAD-a, koji bi trebali zavrshiti osnivanjem talibanskog politickog predstavništva u Kataru. Cilj je spasiti zemlju i naš narod", stoji u Karzajevu priopćenju.

Ministrica Pusić sastala se s američkim veleposlanikom Foleyem

Ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić primila je prošloga tjedna veleposlanika Sjedinjenih Američkih Država Jamesa Foleya, a s kojim je razgovarala o bilateralnim odnosima

Govoreći o sadašnjim prioritetima, Pusić je istaknula kampanju uoči referendumu o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, kao i pripreme za provedbu arbitražnog sporazuma sa Slovenijom. Tijekom sastanka govorilo se i o aktualnoj situaciji na prostoru jugoistočne Europe, a istaknuta je i važnost suradnje Hrvatske i SAD-a u stabilizaciji tog područja i pomoći zemljama regije u reformskim i euroatlantskim integracijskim procesima.

Savez na društvenim mrežama

NATO-ova nazočnost na najpoznatijim svjetskim društvenim mrežama sve je intenzivnija. Naročito je došla do izražaja tijekom operacije Ujedinjeni zaštitnik, kad je cijeli svijet bio zainteresiran za događaje u Libiji.

Naprimjer, na YouTubeu (www.youtube.com/NATO) NATO-ovi sadržaji dosad su razgledavani više od milijun puta. Riječ je uglavnom o operacijama, vojnim vježbama, press-konferencijama, intervjuima... Zahvaljujući njima, najšira javnost dobiva jasni vizualni pristup i spoznaje o misijama, operacijama i dogadjajima koje provodi Savez i njegove članice.

Facebook stranica Saveza (www.facebook.com/NATO)

ju ih preko Twittera (www.twitter.com/NATO). Nadalje, Savez je prisutan i na relativno novoj društvenoj mreži Google+ circles

on-line servisu za pohranu i dijeljenje fotografskih sadržaja, korisnici je za one koji žele što izravnije i brže pregledavati fotogaleriju Saveza. No, broj fotogalerija prilično kaska za onima kojima možete pristupiti.

preko službene stranice Saveza www.nato.int, još uvijek ultimativnom izboru za informacije o Savezu. S druge strane, NATO-ov on-line tv-kanal, www.nato.int/tv

[tochannel.tv](#), također bilježi sve veći broj posjeta, i sve je češće dopunjavan novim sadržajima.

IZLOŽBA

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Davor KIRIN

“Sve ove stvari imaju svoje priču, svoju sudbinu, one imaju svoje ime i prezime – jednako kao što i Domovinski rat ima svoja imena i prezimena. To je ono što smo htjeli naglasiti”, kaže Andreja Smetko, kustosica Hrvatskog povijesnog muzeja i jedna od autorica izložbe

“DOMOVINSKI RAT” u Hrvatskom povijesnom muzeju

Siniša Glavašević, ratni izvjestitelj i urednik Hrvatskog radija Vukovar snimljen u rujnu 1991.

U Hrvatskom povijesnom muzeju je 1. prosinca 2011. otvorena izložba “Domovinski rat”. Njezini su autori Matea Brstilo Rešetar, Ivica Neveščanin i Andreja Smetko. U sklopu izložbe prikazan je niz prijelomnih događaja novije hrvatske povijesti: dvadeseta godišnjica od pada Vukovara kao simbola otpora i ratnog stradanja u Hrvatskoj, dan proglašenja slobodne i suverene Hrvatske te događaji od početka otvorene agresije Srbije, Crne Gore, JNA i dijela pobunjenih Srba iz Hrvatske na Republiku Hrvatsku.

U izložbi je svojudio dao i Odjel hrvatskih vojnih glasila ustupivši tri filma iz svoje videoprodukcije i to VRO Oluja, VRO Bljesak te 15. godina akcije Maslenica koje posjetitelji mogu pogledati na videozidu i prisjetiti se velikih uspjeha hrvatskih Oružanih snaga u Domovinskom ratu.

Matea Brstilo Rešetar, Ivica Neveščanin i Andreja Smetko su početke devedesetih godina prošlog stoljeća proveli u školskim klupama. Danas su autori izložbe “Domovinski rat”. Realizaciji izložbe prethodilo je njihovo dugotrajno istraživanje grade, a zatim su počeli kontakti s braniteljima, bivšim logorašima, obiteljima poginulih branitelja i posudjivanje predmeta za ovu izložbu.

“Bili su to vrlo emotivni susreti, velik broj ljudi kojima smo se obratili, branitelja i članova njihovih obitelji se odazvao i pomogao nam. No, dobiti za ovu izložbu iz nečijih ruku pancirku koju taj desetljećima čuva, i u kojoj mu je poginuo netko drag - to je bilo teško. Miješali su se osjećaji veselja i tuge,” prisjećaju se Ivica Neveščanin i Matea Brstilo Rešetar.

Kaputić uplakane vukovarske djevojčice Željke Jurić poznate sa snimke koja je nakon pada Vukovara obišla svijet

Dio ratnih plakata koji su izšli u početku Domovinskog rata

Izložba "Domovinski rat" započinje svojim prologom, cijelom "Domovinski rat dvadeset godina poslije" i u njemu donosi refleksije Domovinskog rata dva desetljeća nakon njegova početka. Što je Domovinski rat nama danas? Obilježava li ta prošlost i kako živote koje sada živimo? Čega se sjećamo? Uvodni dio ove izložbe predstavlja eksponate u rasponu od opreme pirotehničara, karata minskih sumnjivih područja, oznaka "MINE", do novinskih članaka, videoisječaka i multimedijalnih iskaza ljudi koji opisuju svoja ratna iskustva. Krećući se prostorom muzeja, posjetitelj se upoznaje s kronološki poreda-

nim, zaokruženim cjinama: "Raspad Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i put Hrvatske prema osamostaljenju", "Srpska pobuna u Hrvatskoj", "Agresija, obrana i ratna stradanja", "Između akcije i diplomacije", "Oslobađanje i mirna reintegracija" te konačno ulazi u završni dio izložbe nazvan "In memoriam" koji je posveta svima onima koji su sudjelovali u Domovinskom ratu i onima koji su u njemu najteže stradali.

Nije lako obuhvatiti svu kompleksnost ratnih događanja i međusobno prožimanje političkog, medijskog, diplomatskog, vojnog, humanitarnog i civilnog aspekta rata. Autori izložbe zbog toga prezentiraju čimbenike i njihove odnose u kronološkom tijeku događanja, upućuju na uzročno-posljedične veze događaja i procesa koji su prethodili i uzrokovali tijek rata a zatim, vrlo spretno, u taj okvir umeću dijelove duboko intimnih i bolnih ljudskih sudbina. Domovinski rat je tako pancirna košulja u kojoj je poginuo Andrija Andabak, oružje koje su u rukama držali branitelji trenutak prije svoje smrti, kombinezon Matijaša-Pauka koji je imao na Maslenici i u kojem je ranjen tri puta u jednom danu, Domovinski rat je izloženo

Izložba "Domovinski rat" bit će u zagrebačkom Hrvatskom povijesnom muzeju postavljena do rujna 2012. godine, a posjetitelji je mogu razgledati svakog radnog dana od 10 do 18 sati, te subotom i nedjeljom od 10 do 13 sati.

Pilotsko odijelo Rudolfa Perešina u kojem je 25. listopada 1991. svojim MiG-om 21 prebjegao iz JNA

Isječci novinskih članaka

Dijelovi ratne odore vukovarskog branitelja Ivana Sentara, pripadnika Žutih mrava i Pustinjskih štakora, protuoklopne skupine s Trpinjske ceste

pilotsko odijelo Rudolfa Perešina u kojem je 25. listopada 1991. svojim MiG-om 21 prebjegao iz JNA, plavi kaputić uplakane vukovarske djevojčice, bijela liječnička kuta koju je doktor Juraj Njavro odijevao u vukovarskoj bolnici... "Sve ove stvari imaju svoje priču, svoju sudbinu, one imaju svoje ime i prezime – jednako kao što i Domovinski rat ima svoja imena i prezimena. To je ono što smo htjeli naglasiti", kaže Andreja Smetko, kustosica Hrvatskog povijesnog muzeja i jedna od autorica izložbe.

U postavu se prezentiraju svjedočanstva putem odabranih muzejskih predmeta – dokumentata, vojnih odora, znakovlja, zastava, zemljovidova, grbova, oružja, svakodnevnih predmeta, osobnih svjedočanstava, fotografija, dokumentarnih filmova, te putem muzeografskih pomagala: karte, multimedijalne projekcije. Najzastupljenija i najbrojnija vrsta građe jest upravo dokumentarna fotografija, tiskovine, dokumenti i dokumentarni videozapisi. ■

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

U skrbi o psima najvažnija je preventiva. Svi prolaze godišnje veterinarske preglede, redovito se procjenjuje njihova radna sposobnost i kondicija. Naime, moraju imati dobru ne samo opću nego i specifičnu kondiciju ovisno o zadaćama koje obavljaju. Svaki pas ima svoj zdravstveni karton, a svi vojni psi su i mikročipirani. Pas ima i radnu knjižicu u kojoj su osim slike svi njegovi podaci, zdravstveno stanje, obuka koju je prošao, podrijetlo, rodovnik

Veterinarska struka prisutna u svim fazama razvoja vojnih pasa

Satnica Jelena Jelen Orlić doktorica je veterinarske medicine koja se brine o zdravlju svih vojnih pasa u Obućnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" koji su po svojoj vrhunskoj obučenosti poznati i priznati i u svijetu. Podsjetimo samo da su redovita sastavnica svakog kontingenta u

misiji ISAF. U Centru je provedena obuka vodiča i službenih pasa koji su donirani iračkim snagama sigurnosti, a osim za potrebe MO-a i OSRH-a, u Centru se obučavaju vodiči i psi i za potrebe drugih tijela državne uprave. Sve to ne bi bilo moguće bez kvalitetne veterinarske skrbi. Veterinarska je struka, objašnjava satnica

Na pregled psi dolaze u pratnji vodiča. Dolazak u ambulantu svakom je psu stres

Orlić, prisutna u svim fazama razvoja pasa i to već od planiranja legla.

Nadalje, brine se o štenadi, obuci kao i operativnoj uporabi službenih pasa, a prati se i njihovo zdravstveno stanje kad odu u mirovinu operaciju. "Na pse", kazala nam je, "gledamo kao na kolege". Sve ih zna već od trenutka kad dođu na svijet. Naravno ima i svoje simpatije, iako to ne znači da imaju poseban tretman. "Uzgoj i obuka pasa kompleksan su posao, a bez imalo pre-tjerivanja mogu reći da su rezultati koje postižemo odlični. Psi su nam zdravi,

Životni ciklus svakog vojnog psa započinje i završava u Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu. Od pri-pusta uzgojnih kuja, preko socijalizacije, obuke štenadi i odraslih pasa te njihova rasporeda u postrojbu, ali i poslije kad ode u mirovinu. Da bi se na najbolji način vodila skrb o vojnim psima, u Obučnom centru je, zahva-ljujući naporima Službe za zdravstvenu zaštitu Uprave za ljudske resurse MORH-a, registrirana Veterinarska služba koja je, objasnila nam je dr. sc. Snježana Grdan, načelnica Odjela normiranja i potpore zdravstvene struke u Službi za zdravstvenu zaštitu, uskladena sa svim civilnim veterinarskim propisima koje zahtijeva mjerodavno ministarstvo. Zaštitu zdravlja životi-nja smije provoditi samo doktor veterinarske medicine koji ima odobrenje za rad (licenciju) izdanu od Hrvatske veterinarske komore. Osim satnice Jelene Jelen Orlić dr. med. vet. važeću licenciju imaju još dva djelatnika veterinarske specijalnosti u OSRH-u. Licencija se izdaje na vremenski rok od pet godina nakon čega je treba obnavljati.

Kod pripreme psa za misiju, kad je u pitanju veterinarska specijalnost, postupa se u skladu s NATO-ovim standardima koji su usvojeni kao hrvatske vojne norme. Prije odlaska u misiju psi dobivaju certifikate, a isto je i postupanje kad se psi angažiraju na združenim vojnim vježbama.

otporni, vrhunski obučeni. Poznato je kako "forsiramo" radne linije, a radimo na tome da iz godine u godinu povećavamo njihov radni vijek." U skrbi o psima najvažnija je preventiva. Svi prolaze godišnje veterinarske pregledе, redovito se procjenjuje njihova radna sposobnost i kondicija. Naime, moraju imati dobru ne samo opću nego i specifičnu kondiciju ovisno o zadaćama koje obavljaju. Svaki pas ima svoj zdravstveni karton, a svi vojni psi su i mikročipirani. Pas ima i radnu knjižicu u kojoj su osim slike svi njegovi podaci, zdravstveno stanje, obuka koju je prošao, podrje-tlo, rodovnik.

Posebna priča je i prehrana od koje mnogo toga ovisi, a prilagođena je dobi i vrsti pasa. Satnica Orlić napominje i da je dobro što je veterinarska ambulanta u Centru tako da tijekom cijelog dana može pratiti vojne pse, bolesne zbrinuti i ako je potrebno, hitno intervenirati. Za neke veće

kirurške zahvate i opsežnije dijagnostičke pretrage nisu opremljeni, te se u tom slučaju oslanjaju na Veterinarski fakultet i Veterinarski institut.

I psi se boje bijele kute

Na pregled psi dolaze u pratrni vodiča. Dolazak u ambulantu svakom je psu stres. Ni oni ne vole primati injekcije. Ipak, za satnicu Orlić neugodnih situacija barem do sada nije bilo. "Navi-knuli smo jedni na druge. Svakodnevno obilazim boksove, a ako treba napraviti neki složeniji pregled, tada sam u odori jer su na nju naviknuli za razliku od liječničke kute. Ne biste vjerovali, ali strah je prisutan čak i kod zaštitno-tragačkih pasa." Desna ruka u poslu joj je veterinarski tehničar nadnarednik Damir Perić.

Napomenula je i da sve to što rade ne bi bilo moguće bez HKoV-a, GS OSRH-a i Službe

za zdravstvenu zaštitu MORH-a koja je tehnički nositelj svega što za veterinarsku specijalnost treba odraditi unutar sustava. ■

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Davor KIRIN i Josip KOPI

Teško da je netko mogao predvidjeti ovako velik broj izvrsnih rezultata sportaša, aktivnih pripadnika OSRH-a, kao i dugačku listu onih koji će nastupiti na OI u Londonu 2012. Među njima je 13 sigurnih, a još pet mogućih kandidata. Suradnja MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora već sada se pokazala potpuno opravdanom

VOJNI SPORTAŠI u pohodu na olimpijska odličja

Kada smo, početkom prošle godine, komentirali tada tek nastupajući ulazak skupine vrhunskih sportaša u aktivnu službu OSRH-a, izrazili smo uvjerenje da će sportskih uspjeha biti mnogo. I to u svjetskoj konkurenciji, na najvećim natjecanjima: olimpijadama, svjetskim i europskim prvenstvima...

Danas aktivni pripadnici OSRH-a sami su se pobrinuli opravdati to povjerenje. U 2011. godini postigli su niz uspjeha, a najljepše

od svega jest što su neki zahvaljujući njima osigurali i nastup na Olimpijskim igrama u Londonu (27. srpnja - 12. kolovoza 2012.). Riječ je o streljačima Snježani Pejčić i Bojanu Đurkoviću, veslačima Valentu Sinkoviću, Martinu Sinkoviću, Damiru Martinu i Davidu Šainu, jedriličarima Tini Mihelić, Igoru Mareniću, Šimi Fanteli, Tončiju Stipanoviću i Ivanu Kljakoviću Gašpiću i tekwondašici Luciji Zaninović. U olimpijsku skupinu svakako moramo navesti i hrvača Nevena Žugaja, koji je, baš kao i njegov brat Nenad, u drukčijem statusu od ostalih. Braća su aktivni časnici već nekoliko godina.

No lista time nije konačna. Postoji i skupina petorice vojnika sportaša koja ima vrlo izvjesne izglede da do proljeća također osigura nastup u Londonu. No, krenimo s detaljnijom analizom predstojećih OI i to s najvojničkijim sportom, streljaštvom...

Streljačica Snježana Pejčić u Pekingu je 2008. osigurala nastup u Londonu, 5 (21,7%) ih se još može kvalificirati, a 5 (21,7%) neće nastupiti.

Strijelci u sridu

Svoju vizu za London prva je osigurala Snježana Pejčić. Riječanka je iskusna olimpijka, osvajačica bronce u Pekingu 2008. U OSRH je stupila posljednja među sportašima, 11. svibnja 2011., a u London se plasirala prije mjesec i pol dana, pobjedom na Svjetskom kupu u Sydneyu u disciplini zračna puška 10 metara. Slijedio je prvi nastup u odori i odmah donio pun pogodak! Na Svjetskim vojnim igrama u Brazilu, potkraj srpnja donijela je Hrvatskoj i OSRH prvo zlato na tim natjecanjima još od

Od ukupno 23 sportaša, njih 13 (56,6%) je osiguralo nastup u Londonu, 5 (21,7%) ih se još može kvalificirati, a 5 (21,7%) neće nastupiti.

Zagreba i 1999. godine, u trostavu na 50 metara s malokalibarskom puškom. Specifičnosti vojničkog streljaštva nisu joj nimalo zasmetale, a vjerujemo da neće ni u Londonu...

Za razliku od Snježane, čiji smo rezultat očekivali, Bojan Đurković, također strijelac, uvelike je iznenadio. Relativno nepoznati 22-godišnjak je 7. kolovoza na Europskom prvenstvu u Beogradu ispunio normu za Igre u disciplini trostav s malokalibarskom puškom (50 metara), sličnoj kao onoj u kojoj je Snježana pobijedila u Brazilu. Plasman na Olimpijadu već je sam po sebi veliki uspjeh za Bojana, no i navađa da mladog strijelca čeka lijepa budućnost.

Sportaši OSRH-a na Olimpijskim igrama 2012

Osigurali nastup: Snježana Pejčić i Bojan Đurković (streljaštvo), Neven Žugaj (hrvanje), Lucija Zaninović (taekwondo), Valent Sinković, Martin Sinković, Damir Martin i David Šain (veslanje), Šime Fantaš, Igor Marenić, Tonči Stipanović, Tina Mihelić i Ivan Kljaković Gašpić (jedrenje).

Kandidati sa šansama za nastup: Tonimir Sokol i Nenad Žugaj (hrvanje), Stipe Jarloni i Filip Grgić (taekwondo), Filip Hrgović (boks).

Neće nastupiti: Andreja Đaković i Ivana Maranić (džudo - nemaju status kandidata za OI), Marko Premužić (padobranstvo - nije olimpijski sport), Danil Domđoni (karate - nije olimpijski sport), Natko Zrnčić Dim (skijanje - sport u programu zimskih OI).

Lucija Zaninović nada se dobrom rezultatu u taekwondou u kategoriji do 49 kilograma

Dvoje sigurnih, ostali na popravnom

Zanimljiva je situacija s našim predstavnicima u borilačkim sportovima. U dva sporta po jedan je sportaš uspio, a po dvojica su na čekanju. Neven Žugaj je u rujnu na Svjetskom prvenstvu u Istanbu-

Hrvat Neven Žugaj (desno) već je osigurao Olimpijske igre. Njegov brat blizanac Nenad (lijevo) svoj će put tražiti na predstojećim kvalifikacijskim turnirima

lu osvojio brončanu medalju u hrvanju grčko-rimskim stilom u kategoriji do 74 kilograma. Uz odličje, dobio je i ulaznicu za London. Njegov brat blizanac Nenad (do 84 kg), te odnedavni kolega iz OSRH-a Tonimir Sokol (do 60 kg) nisu uspjeli, no na proljeće ih čekaju još tri prilike. Prva se pruža na Europskim kontinentalnim kvalifikacijama u Sofiji (20.-22. travnja), druga na Međunarodnom kvalifikacijskom turniru u Taiyuanu (Kina, 27.-29. travnja), a treća opet na svjetskim kvalifikacijama, ovaj put u Helsinki (početak svibnja). Prilika je, čini se, mnogo, no nije lako kao što izgleda. Konkurenca je jaka, u Sofiji i Helsinki potrebno je ući u finale, a u Taiyuanu biti barem treći. No, optimisti smo jer Nenad Žugaj i Sokol su potvrđene klase, nositelji medalja s najvećih natjecanja...

Preko Kazana i Istanbula na OI

U taekwondou plasman je ostvarila Lucija Zaninović. Splitsanka je početkom srpnja u kategoriji do 49 kilograma ušla u finale kvalifikacija u Bakuu u Azerbejdžanu, što je bilo dovoljno za OI. Od Lucije se u Londonu također mnogo očekuje. Izgledni kandidati su i Stipe Jarloni (do 58 kg) i Filip Grgić (do 68 kg). Na Crnom moru nisu uspjeli, ali svoju ulaznicu za Olimpijske igre pokušat će osvojiti na Europskom turniru na kojem ih očekuju vrhunski protivnici jer se na svjetskim kvalifikacijama uspjelo plasirati malo Europljana. Turnir

će se održati vrlo brzo, u ruskom Kazanu od 27. – 29. siječnja 2012. Kao i hrvaci, i tekwondaši su priznata svjetska imena i sigurno je da će dati maksimum u Rusiji. Od "boraca" preostao je Filip Hrgović.

Mladi zagrebački superteška je najperspektivniji hrvatski boksač, juniorski prvak svijeta te je s 19 godina i u seniorskom svjetskom vrhu. Na nedavnom svjetskom prvenstvu od plasmana na OI dijelila ga je jedna pobjeda, ili poklapanje nekih drugih rezultata. Nizom

okolnosti nije uspio, ali ima još jednu priliku, na kvalifikacijama sredinom travnja u Ista-

Filip Hrgović na Svjetskom prvenstvu u boksu nije uspio ostvariti plasman u London, no perspektivnog superteškoga čekaju nove prilike

Foto: WSB

nbulu. Mora doći u finale. Teško, ali nikako nedostižno.

Stopostotne plovidbe

Što tek reći o sportašima u vodenim sportovima, veslačima i jedriličarima? Na OI putuju svi! Sprječiti bi ih moglo jedino ozljede. Veslački četverac V. Sinković- M. Sinković- Martin- Šain velika je hrvatska nada za medalju na OI. Ljetos je na Svjetskom prvenstvu u Sloveniji osvojio broncu. Neupućene je ona malo razočarala, jer nije obranjeno zlato iz 2010., ali zapravo nas je sve trebala oduševiti. Trećim mjestom momci su odveslali do Londona, gdje će napadati sam vrh. U nedavnom razgovoru za Hrvatski vojnik, uglas su govorili optimistično, bez obzira na možda i najjaču

konkureniju u povijesti veslanja.

Za jedriličare je bio sretan prosinac i Svjetsko prvenstvo u dalekoj Australiji, u vodama Pertha. Dvojac Fantela-Marenić u klasi 470 je osvojio broncu, a ostali (Tonči Stipanović u Laseru, Tina Mihelić u Laser Radialu, Ivan Kljaković Gašpić u Finnu) su ostvarili zapažene plasmane i svi će biti stanovnici Olimpijskog sela. "Dvojac 470" je već treći put stao na svjetsko postolje. U svakom slučaju dobar znak za London.

Zrnčić Dim čeka Soči

U redu je nabrojiti i one vrhunske sportaše OSRH-a koji neće moći sudjelovati na OI. Među njima su džudašice Andreja Đaković i Ivana Maranić. Mlade prvakinja nisu olimpijski kandidati, u Savezu su odlu-

čili da još nije vrijeme za to. No, kad počne ciklus za Olimpijadu u Riju 2016., to će se sigurno promjeniti. Trebaju samo nastaviti nizati zapažene rezultate, što im nije ništa novo, i to na svjetskoj razini.

Danil Domdžoni (karate) i Marko Premužić (padobranstvo) imaju tu nesreću što njihovi sportovi nisu u olimpijskom programu. Šteta, jer obojica su svjetske klase i bili bi kandidati ne samo za plasman nego i za medalje.

Za kraj, ostavili smo skijaša Natka Zrnčića Dima. Naravno, neće ga biti u Londonu, ondje će biti malo pretoplo. No, Natko će sigurno nastupiti na Zimskim igrama 2014. u ruskom Sočiju, a možda nas i razveseli kojim izvrsnim rezultatom.

Natko Zrnčić Dim gotovo će sigurno nastupiti na Zimskim OI u Rusiji

Foto: HJS

Nije potrebno isticati da su za ove uspjehe i hrvatske predstavnike u Londonu uvelike zasluzni MORH i OSRH. Jedan od velikih razloga sinergije sa sportašima jest taj da oni imaju egzistencijalnu sigurnost i uvjete koji će im omogućiti bolje rezultate i predstavljanje Hrvatske. Sigurno je da su i najveći optimisti teško mogli predvidjeti ovako brzi dolazak tih rezultata. S nestrpljenjem očekujemo proljeće i konačnu listu sportaša OSRH-a u Londonu, a s još većim nestrpljenjem i Olimpijske igre i prvu medalju... ■

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Improvizirano minsko-eksplozivno polje jedan je od vanjskih izložbenih postava Memorijalnog centra Domovinskog rata. Namjena mu je ponajprije edukativna ...

17

Improvizirano MINSKO-EKSPLOZIVNO POLJE

U besprijekorno uređenom prostoru Memorijalnog centra Domovinskog rata u Vukovaru nalazi se jedan relativno maleni neuređen dio zemljišta koji,ako ni po čemu drugome a onda upravo zbog svog izgleda, privlači pozornost posjetitelja. Ako malo bolje ne pogledate o čemu je riječ, u trenu se nađete u minskom polju, okruženi minama teško ili nikako uočljivim od visoke trave i gustog raslinja. Nimalo ugodan osjećaj. Da nije riječ o improvizaciji minskog polja, jedan krivi korak bio bi poguban. Improvizirano minsko-eksplozivno polje jedan je od vanjskih izložbenih postava Memorijalnog centra Domovinskog rata. Namjena mu je ponajprije edukativna. U Hrvatskoj je, nažalost, još uvijek opasnost od mina realnost. Unatoč svim naporima koji se poduzimaju da bi se mine zaostale iz Domovinskog rata uništile i unatoč upozorenjima i obilježavanju minsko-sumnjivih prostora, žrtava od mina još uvijek ima.

Iako zauzima relativno mali prostor i na prvi pogled izgleda kao dio zapuštena zemljišta, ovaj postav, ako je suditi po zanimanju po-

sjetitelja, kazali su nam u Centru, itekako ispunjava svoju svrhu. Na opasnost od mina neprekidno treba upozoravati pogotovo djecu, a upravo to je i bila namjera kad se odlučilo za ovaj postav.

Minsko polje jedan je od postava kojem se posvećuje posebna pozornost i detaljno se predstavi svaki njegov dio, posebno kad u posjet dolaze djeca koja sve što im se kaže, prate sa zanimanjem i ozbiljnošću, kazali su nam djelatnici Centra te napomenuli da se iz pitanja koja postavljaju vidi da upozorenja nikad dovoljno. Tako ima dosta onih koji na pitanje što će se dogoditi kad se stane na minu, odgovore: ništa. Upravo stoga u Centru nastoje posjetiteljima dati što više informacija o tome kako su mine prikrivene i ukopane, kako se lako aktiviraju, koliko su opasne te kako je važno poštivati upozorenja koja upućuju na minsko opasno područje.

U sklopu postava su i panoi na kojima su obilježena minsko opasna područja u Hrvatskoj, podaci o broju stradalih od minsko-eksplozivnih sredstava te brojne druge informacije a sve s namjerom da bi se posjetiteljima skrenula pozornost na ovu opasnost. ■

Ovdje se na jednom mjestu mogu vidjeti različite vrste mina od "pašteta", "narezaka", i drugih protupješačkih mina i onih usmjerenog djelovanja, antenskih protutenkovskih i drugih mina postavljenih i maskiranih upravo onako kako to izgleda u prirodi, u stvarnom minskom polju. Da bi postav bio još uvjerljiviji, namjera je opremiti ga zvučnim i svjetlosnim efektima koji bi se aktivirali kad se stane na minu.

U sklopu postava su i panoi na kojima su obilježena minsko opasna područja u Hrvatskoj

DOSTAVA FRANCUSKOG LPD-a

Čileanska ratna mornarica (Armada de Chile) službeno je preuzeila francuski desantni brod (Landing Ship Dock - LSD) izvornog imena Foudre tijekom svečanosti održane 23. prosinca prošle godine u Toulonu te mu je dodijeljeno novo ime Sargento Aldea. Procjenjuje se kako vrijednost potpisanih ugovora o transferu broda iznosi oko 80 milijuna američkih dolara a zamijenit će već raspremljeni višenamjenski brod čileanske ratne mornarice imena Valdivia.

Glavne brodograđevne odlike desantnih brodova klase Foudre jesu standardna istisnina 11.300 tona, dok je puna 12.000 t, uz duljinu preko svega 168 m, širinu 23,5 m i gaz 5,2 m. Omogućen je smještaj za cca 150 vojnika te ukrcaj i prijevoz 450 trupa, a krmena paluba je dovoljno prostrana za smještaj četiri helikoptera uz postojeći hangar. Najveća je brzina 21 čvor dok je doplov 20.300 km pri brzini krstarenja 15 čvorova. Pogonski sustav je klasičan s dizelskim motorima. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od tri Simbad lansirna sustava namijenjenih protuzračnim projektilima Mistral, triju topova Breda-Mauser kalibra 30 mm i četiri strojnica kalibra 12,7 mm.

Gradnja broda započela je u ožujku 1986., porinuće je bilo u studenom 1988.. dok je ulazak u operativnu službu označen dvije godine poslije, u prosincu 1990.

M. PTIĆ GRŽELJ

UVODENJE PRVE FREGATE KLASE TALWAR

Indijska mornarica uvest će u operativnu službu u ožujku ove godine prvu od tri fregate druge serije klase Talwar (Krivak IV odn. Projekt 1135.6) opremljene krstarećim projektilima Brahmos. Fregata se gradi u ruskome brodogradilištu Yantar u Kaliningradu a krštena je imenom INS Teg označe F45. Nakon četiri godine gradnje i brojnih problema, nakon uspješno okončanih ispitivanja i pokušne plovidbe, prva fregata gotovo je spremna za dostavu.

Drugu seriju fregata klase Talwar odlikuju male značajke zamjetljivosti, a opremljene su novim ruskim protubrodsko-podmorničkim krstarećim projektilima Klub-N ASCM 3M-54E1 (NATO oznaka SS-N-27)

te 8-cijevnim raketnim sustavom za njihovo okomito lansiranje. Drugi raketni sustav, Uragan 9M38 (izvozna oznaka Shtil), namijenjen je protuzračnoj obrani. Projektili Uragan slični su američkim protuzračnim projektilima Standard te se smatraju jednim od najdjelotvornijih protuzračnih projektila srednjega doseg-a. Fregate klase Talwar nose 24 projektila Uragan.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Rheinmetall Defence

MODERNIZACIJA RUSKIH MiG-ova 31

Rusko ministarstvo obrane sklopljilo je krajem prosinca 2011. ugovor s konzorcijem OAK (Objedinjenja avijastoiteljnija korporacija), koji čini više ruskih proizvođača zrakoplovne tehnike, za modernizaciju borbenih aviona MiG-31. Sklopljeni ugovor je na određeni način kruna nastojanja Ruskog ratnog zrakoplovstva proteklih godina da se poveća iskoristivost tog teškog presretača. Tako je dogovorena modernizacija 60 MiG-ova 31 na standard inačice MiG-31BM, što bi trebalo biti realizirano do 2020. godine. Avion koji je u operativnu uporabu počeo ulaziti tijekom

osamdesetih godina prošlog stoljeća Rusija i u idućem razdoblju smatra vrlo važnim dijelom obrane svog zračnog prostora, odnosno vrlo važnim sustavom za presretanje ne samo različitih tipova zrakoplova nego i za borbu protiv raznih balističkih i krstarečih projektila.

Modernizacija ruskih MiG-ova 31 predviđa prije svega temeljito preuređenje pilotske kabine, odnosno integriranje novog paketa avionike, novih višefunkcijskih LCD prikaznika, digitalnog datalinka, novog višemodnog radara, novih računalnih sustava, te znatno naprednijih sustava za upravljanje s naoružanjem.

MiG-31BM je sposoban raditi zahvat ciljeva udaljenih do 400 km, odnosno sposoban je istodobno pratiti do 24 različita cilja u zraku i na zemlji. Temeljni arsenal MiG-a 31B čine projektili zrak - zrak i to R-73 (AA-11 Archer), R-77 (AA-12 Adder), R-33S (poboljšani AA-9 Amos) i K-37M (AA-X-13 Arrow), odnosno vrlo sposoban proturadarski (zrak - zemlja) projektil AS-17 Krypton.

I. SKENDEROVIC

RAZVOJ LASERA

Njemačka tvrtka Rheinmetall Defence prikazala je krajem 2011. djelovanje nekoliko prototipova lasera. Na poligonu Ochsenboden provedeno je testiranje laserskog PZO sustava. Prikazana su dva laserska sustava, jedan snage 10 kW i jedan snage 1 kW. Jači je laser sastavljen od dva modula po 5 kW i postavljen u kupolu PZO sustava Skyshield umjesto topa. Integriran je u sustav za upravljanje paljborom Skyguard 3. Jači je laser predviđen za uništavanje raznih vrsta ciljeva u zraku, od besposadnih letjelica pa do topničkih i minobacačkih projektila. Model rada je da Skyguard otkrije cilj, započne proces elektroničkog praćenja, usmjeri kupolu Skyshield u pravcu cilja, prosljedi podatke o cilju laserskom sustavu koji najprije malom snagom u modu preciznog praćenja obavi zahvat cilja te prelazi na impuls pune snage koji uništava cilj u nekoliko sekundi. Manji se laser, snage 1 kW postavljen na lako oklopno vozilo TM 170 pokazao učinkovit protiv npr. gumenih čamaca, u uništavanju improviziranih eksplozivnih naprava sa sigurne udaljenosti.

M. PETROVIC

K-MAX OBAVIO PRVE AFGANISTANSKE DOSTAVE

Nakon brojnih testiranja u Sjedinjenim Američkim Državama i slanja dviju letjelica u Afganistan u listopadu 2011., laki besposadni helikopter K-MAX je sredinom prosinca 2011. u Afganistanu uspješno obavio svoje prve dostave vojnog materijala udaljenoj američkoj bazi na jugu Afganistana. Tijekom pet dana bila je testirana sposobnost K-MAX-a do prenese ukupno 2720 kg tereta po danu, što je

minimum koji zahtijeva Marinski korpus za taj tip letjelice. Tijekom afganistanskih prosinačkih letova K-MAX je ispunio brojna očekivanja, kako u upravlјivošću letjelicom tako i u prijevozu raznog materijala.

Iako su prevezene količine manje u odnosu mogućnosti transportnih aviona i helikoptera, odnosno raznih cestovnih motornih vozila, u Marinskom korpusu i u Američkoj ratnoj

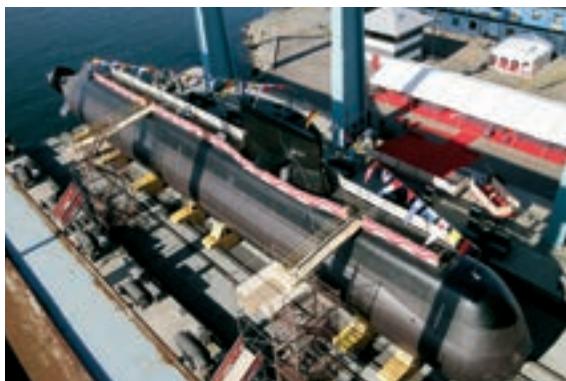
mornarici smatraju kako je ovo vrlo važan i konkretni pomak u razvijanju besposadnih logističkih sustava. Laki jednomotorni helikopter K-MAX teži 2 334 kg, dugačak je 15,8 m, dok visina iznosi 4,14 m. Maksimalna brzina koju može K-MAX postići jest 185 km/h, za što je zaslužan jedan turbovratilni motor Honeywell T53-17A-1 jakosti 1007 kW.

I. SKENDEROVIC

OPERATIVNOST PRVE SINGAPURSKE PODMORNICE KLASE ARCHER

Prva singapurska podmornica sa zračnoneovisnom (AIP) propulzijom, RSS Archer ušla je u operativnu službu singapurske ratne mornarice 2. prosinca u vojno-mornaričkoj bazi Changi. Spomenuta podmornica je prva od dvije podmornice klase Västergötland (A 17) kupljenih 2005., koje su do tada bile u operativnoj uporabi švedske kraljevske ratne mornarice. Pretpostavlja se da će ove dvije podmornice zamijeniti neke od podmornica klase Challenger (izvornog imena Sjöorman).

Podmornicama klase Archer moderniziran je pogonski sustav iz klasičnog dizel-

sko-električnog u AIP pogon, čime je omogućena dulja plovidba pod vodom a umanjena je zvučna slika što pridonosi smanjenoj zamjetljivosti plovila. Posljedica takvog rješenja jest produljen trup pa nova duljina iznosi 61 m dok je podvodna istisnina uvećana na 1500 t. Novim pogonskim sustavom postizat će podvodne brzine veće od 15 čv. Uz temeljno naoružanje torpedima kalibra 533 mm i 400 mm moderniziran je sonarni i torpedni sustav.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Department of Homeland Security

Dio timova za novačenje Američke kopnene vojske (US Army) tijekom 2011. isprobalo je novu tehnologiju koja ima je omogućila brže obavljanje potrebnih provjera potencijalnih kandidata za vojnu službu. Otprikljike dvije trećine timova sudjelovalo je u programu "Project Live Cam", a riječ je o opremanju timova prijenosnim skenerom za otiske prstiju mase manje od dva kilograma i priručnih dimenzija. Uređaj omogućava da se stvarno zainteresiranim za služenje u OS-u uzmu otisci prstiju na samom

ZA BRŽE NOVAČENJE

početku procesa novačenja te u sklopu standardne sigurnosne provjere "provuku" kroz bazu podataka FBI-a. Tim se postupkom znatno ubrzava sigurnosna provjera potencijalnih kandidata. Procjena je da je to po timu oko 30 radnih sati manje jer se odmah na početku i na terenu mogu odvojiti kandidati s policijskim dosjeom te ih isključiti iz procesa. Tako uštedjeno vrijeme može se korisnije upotrijebiti povećavajući količinu vremena koje časnici za novačenje provode u izravnom kontaktu sa zainteresiranim, a ne provjeravajući potencijalne kandidate tradicionalnom metodom. Uporaba prijenosnog terenskog skenera za otiske prstiju omogućava znatne uštede jer se važan dio sigurnosne provjere kandidata obavlja u ranoj fazi novačenja.

M. PETROVIĆ

C-130XJ - "JEFTINI" HERCULES

Predstavnici američkog Lockheed Martina tijekom prosinca 2011. najavili su početak svog rada na novoj inačici srednjeg taktičkog transportnog aviona C-130 Hercules. Naime, na osnovi postojeće zadnje inačice C-130J Super Herculesa napravila bi se inačica koja bi nosila oznaku C-130XJ i koja bi bila "olakšana" za određene sustave čime bi bila jeftinija i zanimljivija potencijalnim kupcima.

To se prije svega odnosi na uklanjanje naprednog automatiziranog sustava za upravljanje teretom, te će posada aviona biti zadužena za ukrcaj i osiguranje tereta. Uz to, opremljenost kabine neće biti na standardu C-130J inačice, mada će se zadržati pogonska skupina koju čine turboprop motori Rolls-Royce AE2100, a i avionika će se temeljiti na Honeywellovom paketu. Time se želi zadržati temeljne let-

ne performanse i transportne mogućnosti XJ inačice koje bi prema navodima iz Lockheed Martina bile vrlo blizu J inačice. Štoviše, iz Lockheed Martina ne skrivaju kako se s C-130XJ kane približiti onim naručiteljima koji primarno razmatraju nabavu taktičkog transportnog aviona C-27 Spartan.

Jeftiniji Hercules bio bi ponuđen ne samo potencijalnim domaćim kupcima, poput Američkog ratnog zrakoplovstva i Američke uprave za šume, nego i drugim inozemnim kupcima. Novom XJ inačicom Herculesa kani se održati zanimanje za taj tip aviona koji je u operativnu uporabu ušao prije 57 godina, odnosno nadaju se da bi na taj način proizvodnu liniju aviona mogli držati aktivnom idućih 15 - 20 godina.

I. SKENDEROVIC

21

BRD 379 / 13. SJUĆNA 2012.

HRVATSKI
VJENNIK

USAF ODABRAO A-29 SUPER TUCANO

Američko ratno zrakoplovstvo (USAF) objavilo je početkom siječnja prijedlog nabave brazilskog lakov školsko-borbenog aviona Embraer A-29 Super Tucano (koji još nosi i nazive EMB 314 Super Tucano i ALX), kao taktičko-tehničko rješenje u sklopu Light Air Support (laka zračna potpora) programa. Tako USAF predlaže da se inicijalno ugovori nabavka 20 aviona, uz prateću zamaljsku opremu, potrošni materijal, zamjenske dijelove i zemaljske trenažere, a cijena takvog ugovora procjenjuje se na 355 milijuna američkih dolara.

Zahtjevi američkog Light Air Support programa bili su da je riječ o sustavu koji već postoji na tržištu, s razvijenom logističkom potporom, sposobnim za obavlja-

nje i određenih borbenih zadatača pri čemu bi cijenovno bio znatno prijemljiviji od mlaznih borbenih aviona, odnosno sposobnim za uporabu u raznim meteorološkim uvjetima i s djelomično premljenih uzletno-sletnih staza. Tako u USAF-u navode kako bi A-29 Super Tucano bio korišten za ISR (intelligence, surveillance & reconnaissance) zadatače te za protupobunjeničku borbu. Upravo na tom području A-29 Super Tucano ima velikog uspjeha. Do sada je brazilski Embraer proizveo više od 150 A-29 Super Tucanoa, koji su diljem svijeta ostvarili ukupni nalet od 130.000 sati, od čega više od 18.000 sati naleta u borbenim

misijama pri čemu nije izgubljen nijedan avion. Veći dio A-29 Super Tucanoa USAF kani predati Afganistanskom ratnom zrakoplovstvu, dok bi manji dio aviona radi obuke bio zadržan u SAD-u.

I. SKENDEROVIC

KLIMATSKE PROMJENE

Klimatske bi promjene u sljedećih pedesetak godina na različitim dijelovima planeta mogle drastično izmijeniti globalnu stratešku sliku, dovesti do niza novih oružanih sukoba te biti veliki strateški izazov za niz zemalja. Meteorologija definira klimu kao niz čimbenika i pojava koji čine stanje atmosfere na određenom dijelu zemljine površine, a koje uključuju temperaturu, insolaciju (količinu energije koju zemlja prima od Sunca), vlažnost, vjetar, tlak zraka, količinu padalina, snježni pokrivač i dr. U tom smislu, tip klime određuje uvjete, odnosno

samu mogućnost života na određenom području.

Posljednjih je desetljeća zabilježena promjena prosječne temperature na Zemlji, od 1900. godine do danas narasla je između 0,4 i 0,8 °C. Brzina rasta temperature se gotovo uvdiostručila u posljednjih 50 godina te se procjenjuje da će, ako se postojeći trend nastavi, globalno povećanje prosječne temperature na planetu do 2100. godine biti između 1,4 °C i 5,8 °C. Projekcije za XXI. stoljeće nisu u tom pogledu nimalo optimistične te uključuju širenje područja pogodjena sušom kao i dizanje razine mora.

Posljedice klimatskih promjena

Znanstvenici se, međutim, ne slažu oko uzroka zatopljivanja, pa je tako prema jednoj teoriji rast temperature rezultat povećanja emisije ugljikova dioksida i metana koje ispuštaju industrije razvijenih zemalja što dovodi do zagrijavanja zemljine površine i tzv. efekta staklenika. Prema drugoj teoriji, koju podupiru protivnici antropogenog utjecaja na klimu, zatopljenje je posljedica uobičajenih cikličkih promjena u atmosferi i pojačanog utjecaja Sunca koje su se događala i prije u povijesti. Naime, poguban utjecaj klimatskih

Iako su uzroci još uvijek predmet rasprave, znanstvenici se danas slažu da je nastupila promjena globalnih klimatskih obrazaca. Promjena klime bi u sljedećih pedesetak godina na različitim dijelovima planeta mogla dovesti do niza novih oružanih sukoba te uvelike izmijeniti stratešku sliku suvremenog svijeta

promjena na razvoj i opstanak ljudskih društava je već zabilježen, pa su tako i neke drevne civilizacije kao Maje nestale u uvjetima kojima je, vjeruju neki istraživači, kumovala promjena klime.

Jedna od najvažnijih posljedica globalnog zatopljenja jest topljenje leda na polarnim kapama koje dovodi do povećanja razine mora te samim tim i čini priobalna područja izloženija utjecaju vodenih masa. Samo se u XX. stoljeću zbog otapanja leda, razina mora povisila za 17 cm. Nedavni slučajevi poplave američkog grada New Orleansa te ovogodišnje u Tajlandu koja je

Znanstvenici se, ne slažu oko uzroka zatopljivanja, pa je tako prema jednoj teoriji rast temperature rezultat povećanja emisije ugljikova dioksida i metana koje ispuštaju industrije razvijenih zemalja što dovodi do zagrijavanja zemljine površine i tzv. efekta staklenika. Prema drugoj teoriji, koju podupiru protivnici antropogenog utjecaja na klimu, zatopljenje je posljedica uobičajenih cikličkih promjena u atmosferi i pojačanog utjecaja Sunca koje su se događala i prije u povijesti.

obuhvatila i glavni grad Bangkok primjeri su stradanja urbanih višemilijunskih područja s velikim ljudskim gubicima i uništenjem materijalnih dobara. Utjecaju mora su osobito izložene zemlje koje leže na niskoj nadmorskoj visini kao što su Bangladeš i Indonezija, za razliku od bogate Nizozemske koja je uspjela naći rješenje za pomicanje morske crte (premda je 1953. godine kombinacija utjecaja morske plime i oluje u Nizozemskoj, Engleskoj i Belgiji dovela do velike poplave s 2,5 tisuće poginulih). Osim poplava, zatopljenje dovodi i do razvoja ekstremnih vremenskih situacija kao što su uragani i oluje, zatim vodi k izumiranju pojedinih bioloških vrsta,

a toplija klima je pogodnija za razvoj i širenje bolesti među ljudima.

Poplava ili suša

I dok raste količina padalina na jednom dijelu zemaljske kugle, na drugim dijelovima je u opadanju što rezultira širenjem pustinjskog područja zbog kojeg poljoprivredna zemljišta postaju neobradiva, pri čemu su osobito izložena područja oko Sahela, Mediteran, dijelovi južne Azije i južna Afrika. Posljedica je suše pojave gladi odnosno migracije stanovništva koje postaje trajno ovisno o humanitarnoj pomoći ili pak napušta takva područja i odlazi u druge krajeve gdje dolazi do sukoba s domicilnim stanovništvom. Samo u posljednjih nekoliko godina je na afričkom kontinentu došlo do nekoliko oružanih sukoba različitih etničkih skupina zbog iskorištavanja oskudnih prirodnih resursa, među kojima se težinom izdvaja sukob u sudanskoj pokrajini Darfur. Osim unutarnjih sukoba moguće je i izbjeganje međudržavnih ratova radi osiguravanja prirodnih resursa.

Još jedna posljedica globalnog zatopljenja jest i smanjen vodotok pojedinih rijeka i izvora. Vodotok rijeke Jordan na Bliskom istoku koji navodnjava poljoprivredne površine i osigurava vodu za više naselja u Izraelu, Siriji i Jordanu je godinama predmet spora Izraela i susjednih arapskih zemalja. Navedene

Jedna od najvažnijih posljedica globalnog zatopljenja jest topljenje leda na polarnim kapama

I dok raste količina padalina na jednom dijelu zemaljske kugle, na drugim dijelovima je u opadanju što rezultira širenjem pustinjskog područja zbog kojeg poljoprivredna zemljišta postaju neobradiva

države od sredine šezdesetih skreću tok Jordana odnosno njegovih pritoka na svoja područja što je dovelo do toga da je rijeka u proteklih pedeset godina izgubila čak 90 posto količine vode te joj prijeti isušivanje, a u opasnosti je i Mrtvo more u koje Jordan utječe.

U južnoj Aziji je topljenje glečera na planini Himalaji (koji su važan izvor vode za dijelove Nepala, Indije, Kine, Pakistana i Bangladeša) dovelo do plavljenja obradivih površina u nizinama. S druge strane, nakon eventualnog potpunog otapanja glečera doći će do drastičnog pada vodotoka rijeka s Himalaje što će pak uzrokovati suprotne posljedice - isušivanje poljoprivrednih područja i širenje pustinje (pri čemu je osobito izložena velika rijeka Ind) te naposljetu dovesti do velikih migracija stanovništva, primjerice iz Bangladeša u Indiju.

Klimatske promjene su na nekoliko točaka zemljine kugle već dovele do razvoja oružanih sukoba. Jedan od najvažnijih takvih sukoba je već spomenuti rat u sudanskoj pokrajini Darfur do kojeg je došlo zbog natjecanja dvije etničke skupine oko ograničenih prirodnih resursa.

Michael Klare, autor knjige "Ratovi za resurse" smatra da će se svijet u budućnosti suočiti s tri tipa sukoba: ratovima vođenim zbog nadzora nad vitalnim resursima kao što je nafta, zatim sukobima nastalim zbog globalnog zagrijavanja kao što su nestašice vode te sukobima do kojih će dolaziti zbog migracija većih skupina stanovništva zbog napuštanja nenastanjivih područja. Ekonomist Marshall Burke je pak analizirao sukobe u supersaharskoj Africi između 1980. i 2002. godine te je ustanovio da u godinama u kojima je temperatura za samo

Posljednji veliki klimatski udar na ljudska društva dogodio se nakon erupcije indonezijskog vulkana Mount Tambora 1815. u tzv. godini bez ljeta i globalnog zahladnjenja koje je uslijedilo zbog izbacivanja vulkanskog materijala u atmosferu što je (u kombinaciji s revolucionarnim idejama koje su prouzročili Napoleonovi ratovi) diljem svijeta rezultiralo socijalnim nemirima i pobunama.

1°C viša od prosjeka vjerojatnost za izbijanje građanskog rata raste za 50 %. Projiciraju li se ti podaci na budućnost, za afrički kontinent to znači 55 % veća mogućnost ratova do 2030. godine.

Prvi sukob kao posljedica promjene klime

Smatra se da isprepletanje promjene klime s izbijanjem sukoba seže u prapočetke ljudske povijesti, 35 tisuća godina unatrag, pa je tako nestanak neandertalaca na tlu Europe objašnjen kao kombinacija ledenog doba i invazije ljudskih lovačkih skupina s juga. Sukob se u pravilu pojavljuje određeno vrijeme nakon promjene klimatskih obrazaca i trajanja posljedica koje promjena stvori. Tako se razvoj Majanskog Carstva u današnjoj Latinskoj Americi podudario s kišnim razdobljima, a u razdobljima tijekom sušnih desetljeća dolazilo je do borbi između gradova-država i slabljenja civilizacije koju su naposljetu osvojili Španjolci. Posljednji veliki klimatski udar na ljudska društva dogodio se nakon erupcije indonezijskog vulkana Mount Tambora 1815. u tzv. godini bez ljeta i

globalnog zahladnjenja koje je uslijedilo zbog izbacivanja vulkanskog materijala u atmosferu što je (u kombinaciji s revolucionarnim idejama koje su prouzročili Napoleonski ratovi) diljem svijeta rezultiralo socijalnim nemirima i pobunama.

Na klimatske promjene su najosjetljivija područja koja bilježe veliki rast stanovništva i čiji su prirodni resursi ograničeni, a državne institucije slabe. U tom su smislu danas najizloženija područja afrički kontinent i južna Azija gdje se proteklih godina razvilo nekoliko sukoba koji se mogu dovesti u vezu s promjenom klime. Jedan od takvih je i sukob u Darfuru u Sudanu, koji je ekonomist Jeffry Sachs nazvao "prvim suvremenim ratom nastalim zbog klimatskih promjena".

U Darfuru je dramatičan pad količine padalina zabilježen u posljednjih 50 godina južno od Sahare, uz istodobno udvostručenje populacije, doveo do natjecanja dvije etničke skupine oko ograničenih prirodnih resursa i do rata u kojem je ubijeno ili umrlo 200 tisuća ljudi. Naime, darfurska plemena Zaghawa, Fur i Masalit su sjedilačka i bave se ratarstvom, dok su okolna arabizirana plemena kao pleme Beni Hussein i Beni Halba uglavnom nomadski stočari. Počet-

Na klimatske promjene su najosjetljivija područja koja bilježe veliki rast stanovništva i čiji su prirodni resursi ograničeni, a državne institucije slabe. U tom smislu su danas najizloženija područja afrički kontinent i južna Azija gdje se proteklih godina razvilo nekoliko sukoba koji se mogu dovesti u vezu s promjenom klime. Jedan od takvih je i sukob u Darfuru u Sudanu, koji je ekonomist Jeffry Sachs nazvao "prvim suvremenim ratom nastalim zbog klimatskih promjena".

kom 2000. godine nomadska plemena su bila teško pogodjena širenjem pustinje i sušom koja je ograničila izvore vode za njihova krda, pa su područja obradivog tla koja rabe sjedilačka plemena postala jedino mjesto za ispašu njihovih krda.

Slične je geneze i sukob nomadskih plemena na području Cordofana u Sudanu koji je počeo 2009. godine. Te je godine u DR Kongu izbio rat u pokrajini Ituri između poljoprivrednog naroda Hema i pastirskog Lemdu također zbog iskorištanja zemljišta, a napetosti su porasle i između pastirskog stanovništva

u sjevernoj Keniji. Prema nekim autorima i tinjajući sukob muslimana i kršćana u 150-milijunsкоj Nigeriji je u uskoj vezi s klimatskim promjenama.

Budućnost

Klimatske će promjene u XXI. stoljeću nesumnjivo biti veliki izazov za cijeli svijet, jer će se osim izravnih posljedica klimatskih promjena suočiti i s velikom vjerojatnošću izbijanja niza lokalnih ili unutardržavnih oružanih sukoba kao i razvoja različitih oblika unutrašnjih nestabilnosti. Nakon dvadesetog stoljeća, u kojem su oružani sukobi bili vođeni natjecanjem supersila, strateškim razlozima, etničkim netrpeljivostima, ideoškim ili ekonomskim motivima, budućnost bi u prvi plan ponovno mogla donijeti borbu nekih društava za fizički opstanak. Nema sumnje da će takva projekcija budućnosti natjerati i oružane snage diljem svijeta na preispitivanje svojih strateških planova te će pri planiranju njihova razvoja u još većoj mjeri važnu ulogu imati zadaće sudjelovanja u lokalnim mirovnim operacijama ili osiguranja dostave humanitarne pomoći. Stoga će biti veoma važno stvaranje međunarodnih saveznštava za saniranje lokalnih kriza, prije nego takve krize nastupe. ■

Samo u posljednjih nekoliko godina na afričkom je kontinentu došlo do nekoliko oružanih sukoba različitih etničkih skupina zbog iskorištanja oskudnih prirodnih resursa, među kojima se težinom izdvaja sukob u sudanskoj pokrajini Darfur

Ministarstvo obrane Savezne Republike Njemačke prezentiralo je nedavno nadopunjene i modificirane planove kojima će nastojati smanjiti svoje vojne snage i vojne kapacitete primarno po njihovoj veličini, dok će istodobno pokušati povećati razinu, broj i kvalitetu implementacije svojih OS u međunarodnim operacijama

BUNDESWEHR SE PRIPREMA ZA REFORME

Njemački ministar obrane Thomas de Maiziere predstavio je 20. rujna 2011. planove za restrukturiranje njemačkih oružanih snaga - Bundeswehra, prateći nalaze i preporuke Weisove komisije o vojnoj reformi, koja je objavila svoje prijedloge u listopadu 2010. godine. Predstavljeni plan ima za cilj povećati kvalitetu vojnih efektiva i glavnih pokazatelja trenutačne sposobnosti, uz istodobno smanjenje broja osoblja i borbenih platformi u svim trima granama njemačkih oružanih snaga.

Trenutačna struktura njemačkih oružanih snaga može podržati oko 7500 vojnika u različitim operacijama istodobno. Novi "format" budućeg Bundeswhera ima za cilj osigurati sposobnost istodobne potpore do 10.000 njemačkih vojnika na različitim operativnim zadaćama.

Kopnena vojska

Kopnena vojska (Heer) suočena je sa smanjenjem brojčanog stanja svojeg osoblja i borbenih platformi unutar

novog ustrojbeno - organizacijskog okvira Bundeswehra. Od 75.000 vojnika koji su sad u djelatnoj službi njemačke kopnene vojske, njih 57.500 ostat će u službi i nakon provedene reforme. Osim toga, kopnena vojska će se organizacijski smanjiti s pet na tri divizijska stožera, dok će broj brigada biti također smanjen s 11 na 8, uključujući i specijalne snage (Kommando Spezialkräfte-KSK).

Uz smanjenje broja divizija, oklopna komponenta kopnene vojske također će biti smanjena. Analitičari magazi-

Foto:Bundeswehr

Tenkovi Leopard 2 bit će ustrojeni u šest Panzer (oklopnih) bojni

Foto: Bundeswehr

na Jane's Defence Weekly navode da će broj tenkova, tipa Leopard 2, biti smanjen sa sadašnjih 350 na 205 komada. Preostali tenkovi distribuirat će se, zapravo bit će ustrojeni u šest Panzer (oklopnih) bojni. U međuvremenu, Panzergrenadiere, odnosno mehanizirano pješaštvo ustrojbeno će se sastojati od devet mehaniziranih bojni. Mogućnost smanjenja broja borbenih vozila pješaštva, prije svega tipa Puma, moguća je opcija. Prema posljednjem prijedlogu njemačkog Ministarstva obrane, od izvorno razmatrane brojke od 405 vozila tipa Puma - nabavit će se njih 350. Ipak, treba naglasiti da još uvijek nije donijeta konačna odluka o sudbini ovog programa nabave.

Dok je oklopna komponenta njemačke kopnene vojske fokusirana na smanjenje, Jäger komponente kopnene vojske (riječ je zapravo o postrojbama lakog pješaštva) će prema svemu sudeći doživjeti blagi brojčani porast osoblja. Budući ustrojbeni model predviđa također i postojanje osam lakih pješačkih bojni, od kojih će pet bojni biti Jäger tipa te tri bojne specijalizirane za alpsko - planinsko ratovanje. Uz nabrojenih osam lakih bojni, njemačka kopnena vojska će u svom novom ustroju imati i dvije pukovnije padobranaca.

Takav razvoj situacije ne bi trebao biti označen kao neko osobito iznena-

đenje, budući da je i sam Bundeswehr apostrofirao pješačke snage kao važnog sudionika u sadašnjim i budućim međunarodnim vojnim operacijama. U nastojanju da se podupru snage lakog pješaštva, Ministarstvo obrane i Bundeswehr planiraju nabaviti 272 vozila tipa Boxer MRAV (Multi-Role Armoured Vehicle, odnosno višenamjensko oklopno vozilo).

Smatra se da će broj nabavljenih oklopnih vozila Boxer MRAV biti povećan za znatan ali još uvijek nedefiniran broj vozila. Prema novim planovima, zrakoplovstvo njemačke kopnene vojske također će biti reducirano. Kopnena vojska sada planira u novom ustroju imati jednu

Svi transportni helikopteri tipa Sikorsky CH-53 bit će prebačeni pod zapovjedništvo Luftwaffe (ratnog zrakoplovstva), dok će zračna flota taktičko - transportnih helikoptera (TTH) tipa NH90 ubuduće biti pod zapovjedništvom kopnene vojske. Zrakoplovstvo kopnene vojske, prema predviđenom ustroju, sastojat će se od dviju pukovnija transportnih helikoptera, svaka s 40 letjelica u svom sastavu, što znači da će u skoroj budućnosti biti pribavljeni 80 helikoptera NH-90.

pukovniju jurišnih borbenih helikoptera tipa Eurocopter EC 665 Tiger, umjesto prvobitno planirane dvije pukovnije: to istodobno znači da će biti naručeno 40 helikoptera tipa Tigar.

Ratno zrakoplovstvo

Ratno zrakoplovstvo (Luftwaffe) planira brojčano smanjivanje osoblja sa sadašnjih 36.300 na projiciranu brojku od 22.500 pripadnika. Uz to Luftwaffe će u potpunosti napustiti svoju staru ustrojbenu strukturu, a kompletno ratno zrakoplovstvo i snage njemačke protuzračne obrane bit će ukomponirane u jedno operativno zapovjedništvo. Njemačko ratno zrakoplovstvo će prema novom modelu ustroja imati tri zrakoplovne pukovnije s ukupno 140 zrakoplova tipa Eurofighter. Smanjenje je to od 37 borbenih zrakoplova u odnosu na 177 zrakoplova ovog tipa, koliko ih je bilo izvorno planirano.

Zračno - transportni potencijali Luftwaffe također će, prema najavama, biti brojčano reducirani. Od 60 planiranih vojnih transportnih zrakoplova tipa Airbus A400M, njih 40 će biti potrebno za popunu jedne transportne pukovnije planirane u novoj strukturnoj shemi Luftwaffe (iako će se prema najavama kupiti 53 zrakoplova). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

NOVA AMERIČKA STRATEGIJA

Američki predsjednik Barack Obama, okružen vrhom vojske, predstavio je javnosti 5. siječnja novu američku strategiju obrane. Taj dokument najviše strateške razine dolazi pred javnost u ključnome trenutku - nakon više mjeseci rasprava o visini vojnoga proračuna Sjedinjenih Američkih Država u idućem desetogodišnjem razdoblju, a neposredno prije predstavljanja državnoga proračuna za iduću godinu - koji će već svojim prvim rezovima dati i začetak konkrenog financijskog okvira idejama iznesenim u predstavljenoj strategiji na-

zvanoj "Održavanje globalnog vodstva SAD: Prioriteti za obranu 21. stoljeća".

Predstavljeni dokument, iako vrlo kratak, u svoja tri dijela sažima načela budućeg razvoja američkog obrambenog sustava. Kao prvo, on definira globalni sigurnosni okoliš i prijetnje koje iz njega vrebaju SAD-u. Zatim se u drugome dijelu strategije definira deset načelnih misija koje Sjedinjene Države žele postići svojim obrambenim sustavom u nadolazećem razdoblju, da bi se za kraj onda definiralo i snage kojima se naznačene misije žele provesti

u prethodno definiranom sigurnosnom okolišu. Nedvojbeno je pritom da će američki obrambeni sustav u nadolazećem vremenu biti manji, kao i sredstva koja se za njega i njegovo funkcioniranje odvajaju.

Svijet oko SAD-a

Nasilni ekstremizam koncentriran u Južnoj Aziji i na Bliskome istoku, i ubuduće će biti u središtu američkog interesa - koji je sada, nakon povlačenja iz Iraka te postupnog izvlačenja iz Afganistana, usmjeren prema Pacifičkoj re-

OBRANE

giji. Kina, sila čije vrijeme dolazi, Indija i Korejski poluotok, tek su neka područja koja će biti posebno zanimljiva za SAD. Dok se Arapsko proljeće promatra kao izazov, koji bi pojedinim narodima ipak mogao dati više utjecaja u vođenju revolucijom zahvaćenih država, izričito je težište stavljeno na suradnju s regionalnim partnerima, pa i na Bliskome istoku, pri zaustavljanju proliferacije balističkih projektila te nuklearnoga oružja. Izrael je saveznik koji će se i ubuduće aktivno podupirati. Europa, kao strateški partner, bit će podvrgнутa "rebalansiranju"

Predstavljeni dokument "Održavanje globalnog vodstva SAD: Prioriteti za obranu 21. stoljeća", iako vrlo kratak, u svoja tri dijela sažima načela budućeg razvoja američkog obrambenog sustava

- od postava za neke prošle sukobe, prema novim sposobnostima - koje će se u doba finansijske krize pokušati svladati pojačanim osloncem na interoperabilnost, kao i usklađivanje te ujedinjavanje raspoloživih obrambenih resursa. Jačat će i suradnja s Ruskom Federacijom, te partnerskim zemljama Afrike i Latinske Amerike, u obostranome interesu i na što je moguće racionalniji način, kombinirajući minimum na teren raspoređenih snaga za maksimum učinka.

Misije koje predstoje

Predstojeća štednja vidljiva je u oduševljenju SAD-a od doktrinarne sposobnosti pobedonosnoga svladavanja dvaju istodobnih većih regionalnih sukoba, ideje koja se američkim obrambenim sustavom provlači još od kraja 80-ih. Sada se i izrijekom krenulo na pobjedu u jednom sukobu, uz istodobno

onemogućavanje uspjeha agresije u drugome slučaju.

Al-Qaida i s njom povezane organizacije će se i dalje suzbijati u Afganistanu, ali i bilo gdje drugdje gdje se organizirano pojave. No, neće se zaboraviti ni druge terorističke skupine. Nastojat će se pritom što više djelovati nevojnim sredstvima i obrambenom suradnjom.

Sjedinjene Države će zadržati nuklearno oružje, doduše u nešto smanjenoj opsegu, dok neće biti smanjenja u sredstvima za projekciju moći. Upravo će ti, asimetrični izazovi, i u doba krize tražiti ulaganje u sigurnost komunikacijskih te obavještajnih sustava te efikasnu proturaketnu zaštitu. Takve američke vojne snage bit će na raspolaganju civilnim vlastima u slučaju potrebe u svladavanju prirodnih katastrofa i drugih kriznih situacija, kako u zemlji tako i u inozemstvu.

Ostvarivanje zacrtanog

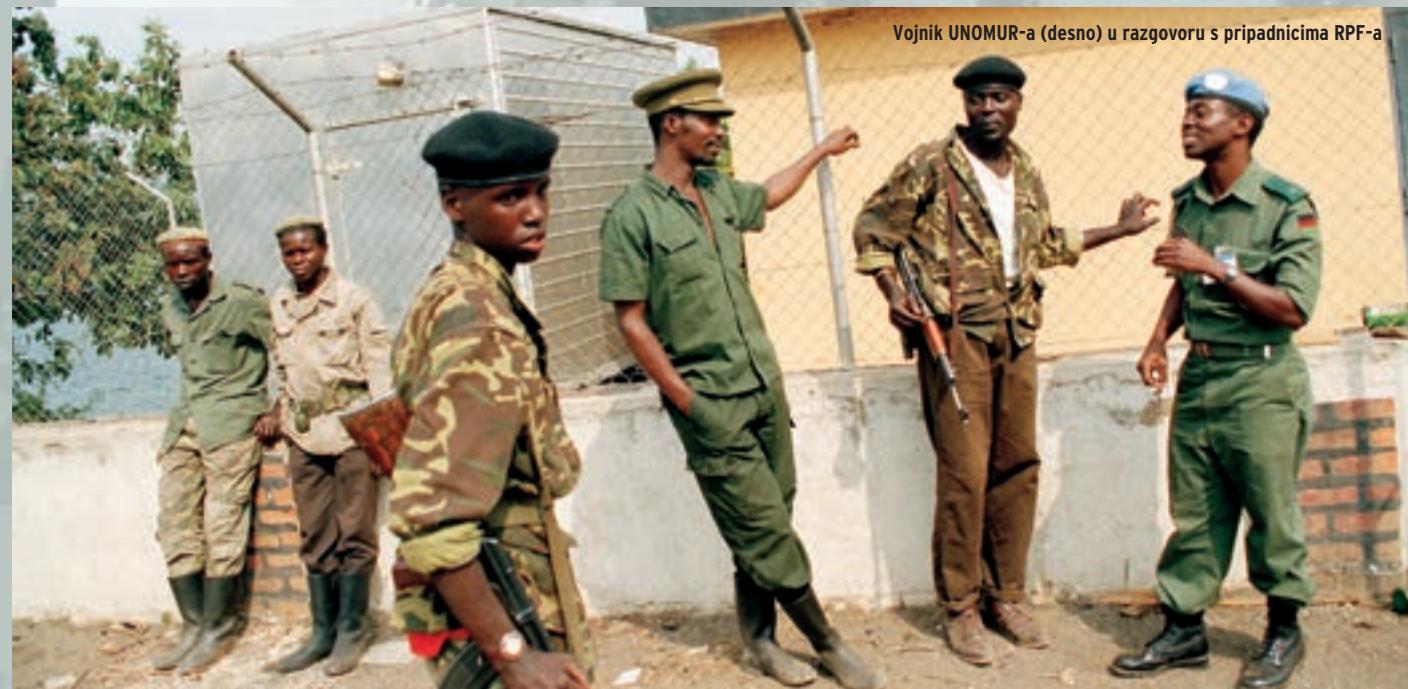
Dok točan iznos ušteda s kojima će uskoro biti suočen američki obrambeni sustav još nije jasan, nedvojbeno je da će zacrtane ciljeve trebati ostvarivati s manje ljudi nego dosad. Pritom, uz ušteđe u troškovima poslovanja te vojnoga kadra, nastojat će se zadržati sve postojeće sposobnosti, premda u ponešto smanjenom opsegu - uz naglasak na održanje pune praktične spremnosti i takvih, strukturno smanjenih snaga. Takva aktivna kadrovska politika, tražit će pažljivo balansiranje odnosa aktivne i pričuvne komponente američkih vojnih snaga, kao i stupnja spremnosti predviđene pričuvne komponente. No, velik će izazov biti i održavanje dostignute nacionalne vojno-industrijske baze, kao i razine ulaganja u vojnu znanost i tehnologiju. Sve to, trebat će ostvariti ministar Leon Panetta - inače osoba na glasu kao vrlo vješta u proračunskim podešavanjima.

Kako stvari sada stoje, njemu u idućem desetogodišnjem razdoblju zasigurno predstoje proračunski rezovi od najmanje 487 milijardi američkih dolara. ■

Sukob između većinskog ruandskog naroda Hutua i manjinskog Tutsija je s prekidima trajao cijelo poslijekolonijalno razdoblje. Kulminirao je 1994. genocidom nad Tutsijima, ali i krajem političke dominacije Hutua

RUANDA 1990. - 1994.

Vojnik UNOMUR-a (desno) u razgovoru s pripadnicima RPF-a

Kao i veći dio afričkog kontinenta, Ruanda je od druge polovice devetnaestog stoljeća bila europski kolonijalni posjed. Nakon Berlinske konferencije 1885. pripala je Njemačkoj Istočnoj Africi. Tijekom I. svjetskog rata područje je zaposjela Belgija koja je 1923. dobila mandat Lige naroda, a 1946. i starateljstvo UN-a nad regijom.

U pozadini ruandskog građanskog rata jest etnički konflikt između manjinskog naroda Tutsija i većinskog Hutua. Prema jednoj teoriji, plemena naroda Tutsi su prije četiri stotine godina sa širem porječjem Nila doselila na današnja domicilna područja oko Velikih jezera. Kao pastirski narod s razvijenom vojničkom aristokracijom, pokorili su sjedilačke Hutue i uspostavili feudalnu monarhiju. Postojeća feudalna elita je poslužila kao oslonac kolonijalnoj upravi u vladavini nad većinskim stanovništvom Hutua, te je tako

dugoročno postavljen okvir za sukob koji je eksplodirao nakon dekolonizacije. Političke granice povučene nekoliko stoljeća poslije podijelile su tradicionalna etnička područja Tutsija i Hutua na pet država: Ruandu, Burundi, istočnu kongoansku pokrajinu Kivu te na rubna područja Ugande i Tanzanije. Uoči izbjeganja rata početkom devedesetih u Ruandi je živjelo oko sedam milijuna ljudi, od čega je Hutua bilo 85, Tutsija 14 posto te 1 posto pripadnika naroda Twa.

Prvi izbori i progoni

Prvi veliki val nasilja u Ruandi je izbio 1959. tijekom posljednjih godina belgijske kolonijalne vladavine. Kralj Kigeri V tada je s tisućama Tutsija pobegao iz zemlje. U rujnu 1961. su pod supervizijom UN-a održani parlamentarni izbori i referendum, što je većinskim Hutuima omogućilo preuzimanje vlasti putem

biračkih kutija. Hutu Gregoire Kayibanda postao je prvi predsjednik.

Tutsi su kao manjinski narod bili izvrnuti progonima. Već je u prosincu 1963., nakon neuspjele invazije izbjeglica Tutsi iz Burundija, došlo do novog vala pogroma nad njima. Vojnim udarom 1973. ministar obrane Habyarimana srušio je civilnu Kayibandinu vladu i sebe proglašio za predsjednika. Njegov su režim uglavnom činili Hutui sa sjevera Ruande.

Velik dio Tutsija izbjeglih iz Ruande je tijekom sukoba 60-ih i 70-ih našao utočište u susjednoj Ugandi. Tamo su se mnogi pridružili Ugandskoj narodnooslobodilačkoj vojsci Yowerija Musevenija u borbi protiv režima Idi Amina. Bili su i potpora kasnijem Musevenijevom vojnem udaru protiv predsjednika Obotea. S Musevenijem na vlasti Uganda je krajem 80-ih postala politički oslonac i

logistička potpora ruandskim Tutsijima: Ruandski patriotski front 1990. osnovan je 1990. (*Rwandese Patriotic Front - RPF*). Za razliku od Ruande, u susjednom Burundiјu je distribucija političke moći bila obrnuta; ondje su Tutsiji zadržali vlast i nakon dekolonizacije u potpunosti isključili većinske Hutue iz vlasti. U etničkim nasiljima 1972. u susjednom Burundiјu je ubijeno između 100 i 300 tisuća Hutua. Posljednji val nasilja bio je 1993.

Otpor pokušaju kompromisa

U listopadu 1990. RPF je s područja Ugande upao na sjever Ruande, ali ga je ruandska vojska protjerala uz pomoć francuskih trupa. Nova ofenziva RPF-a u veljači 1993. je zaustavljena tek pred glavnim gradom Kigalijem. U rješenju sukoba je pokušala posredovati Organizacija afričkog jedinstva te su još 1992. u tanzanijskom gradu Arushi počeli pregovori između Habyarimane i predstavnika RPF-a.

Habyarimanin režim je bio značajno oslabljen ratom, suočen s gubitkom dijela teritorija, i prisiljen na kompromis. U ljetu 1993. su pregovori uspješno završeni dogовором o uspostavi zajedničke prijelazne vlade i održavanja parlamentarnih izbora pod nadzorom UN-a. U kolovozu iste godine su predsjednik Habyarimana i pukovnik Alex Kanyarengwe ispred RPF-a potpisali sporazum u gradu Arushi dok su Ujedinjeni narodi formirali misiju UNOMUR sa zadaćom nadgledanja provođenja potписанog sporazuma.

Od početka mirovnog procesa u vojnim krugovima Ruande postojao je snažan otpor pomirenju s Tutsijima. Sve su podgrijavali događaji u Burundiјu i otegla se i uspostava prijelazne vlade. U zrakoplovnoj nesreći iznad Kigalija su 6. travnja 1994. poginuli Habyarimana i predsjednik susjednog Burundiјa Cyprien Ntaryamira. Okolnosti pada zrakoplova nisu do kraja razriješene, a nagada se odgovornost Habyarimane osobne garde ekstremista Hutua. Međutim, ruandskoj javnosti je Habyarimana pogibija iskazana kao akt Tutsija i iskoristena kao povod za početak novog pogroma.

Širi se val zločina

Nakon otvorenih poziva ruandskih dužnosnika na ubojstva, počeli su masovni napadi na civile i na politički nepodobne Hutue. Ubijena je umjerena premijerka Uwilingiyimana iz naroda Hutu zajedno s deset belgijskih tjelehranitelja. Tijekom nekoliko tjedana u travnju 1994. u Ruandi se dogodio najveći genocid u novijoj afričkoj i svjetskoj povijesti. Zločini su počeli u gradu Kigaliju gdje je ubijeno dvadesetak tisuća ljudi. Masovna ubojstva brzo su se proširila na ostatak zemlje. Pretpostavlja se da je masakrirano između pola milijuna i milijun Tutsija i umjerenih Hutua. Misija UN-a se usred najvećih pokolja povukla iz Kigalija. Osim separatnih izvlačenja stranih državljana nije bilo ozbiljnijeg pokušaja rješavanja nasilja. U svibnju je UN promijenio prvotnu odluku o povlačenju iz Ruande i uspostavio formaciju jačine 5500 vojnika prikupljenih uglavnom u afričkim zemljama. Njihov je dolazak na poprište genocida bio zakašnjeli.

Nakon prvih vijesti o genocidu nad Tutsijima, RPF je počeo odlučnu ofenzivu. Već sredinom svibnja prve postrojbe dopiru do predgrađa glavnog grada. Tijekom svibnja i lipnja RPF je zauzeo Kigali i važno vladino uporište Rugengeri i potisnuo ruandsku vojsku i miliciju

Hutua prema granici s Kongom. Do kraja srpnja je cijeli teritorij Ruande bio pod nadzorom RPF-a. U lipnju je Francuska poslala u Ruandu 2500 vojnika koji su na jugozapadu uspostavili zonu sigurnosti. No, RPF se protivio francuskoj vojnoj prisutnosti te je Francuska sredinom kolovoza povukla svoj vojni kontingent.

Epilog ili ne?

Iako je u više slučajeva došlo do odmazde nad Hutuima, glavnina osumnjičenih za zločine ipak je procesuirana pred ruandskim pravosuđem. U studenom 1994. Vijeće sigurnosti UN je uspostavilo Međunarodni sud za zločine u Ruandi sa sjedištem u Arushi u Tanzaniji, na kojem je suđeno nekolicini istaknutih pripadnika bivšeg ruanskog režima. U Ruandu su vraćene izbjeglice naroda Tutsi koje su napustile zemlju proteklih desetljeća. No, na drugoj strani poraz ruandske vojske uzrokovan je veliki izbjeglički val u istočni Kongo od 1,2 milijuna Hutua. Izbjeglički kampovi u Kongu bili su pod nadzorom naoružanih milicija Hutua, koje su i nakon svršetka rata povremeno upadale na ruandski teritorij. Sukob se 1995. proširio na područje Konga, a 1997. te ponovno 2001. u manjem opsegu dolazi i do obnove sukoba u Ruandi. ■

Ostaci zrakoplova u kojem je poginuo predsjednik Habyarimana

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Dokumentirani zapisi o neistinama protiv Hrvatske tijekom Domovinskog rata (XII. dio)

Dubrovnik i njegovo šire područje JNA (Užički i Titogradski korpus, snage Vojnopolomorskog sektora Boka te snage Teritorijalne obrane Crne Gore i istočne Hercegovine) je napala 1. listopada 1991. iz Popova polja i područja Crne Gore. Agresor je tražio razrušenje i predaju malobrojnih branitelja, te pozivao stanovništvo da napusti grad, a s početkom napada gradu u potpunom okruženju (s oko 60 000 stanovnika i izbjeglica) prekinuo je dotok vode i struje te provođenjem mjera pomorske blokade spričavao dovoz hrane i lijekova. Uza sve to topnički je napadao grad i njegovu povjesnu jezgru, zaštićenu poveljom UNESCO-a od 1979., tako da su teže ili lakše oštećeni svi spomenici unutar gradskih zidina (devet palača izgorjelo je do temelja, više od 70 % krovova teže je ili lakše oštećeno, više desetaka projektila izravno je pogodilo glavnu ulicu – Stradun i franjevački samostan Male Braće, a pogodene su i gradska katedrala te ostale crkve). Posebno žestoko Dubrovnik je napadan od 9. do 13. studenoga, te 6. prosinca 1991., kada je pretrpio najveća razaranja u svojoj povijesti još od potresa iz 1667. godine. Od rane zore pa do večernjih sati na grad i njegovu okolicu palo je više od 1000 projektila. Poginulo je 19 hrvatskih branitelja i civila, a više od 60 ih je ranjeno. Uspješnom obranom grada 6. prosinca 1991. agresoru je nanesen odlučujući vojni i politički poraz te zaustavljeni njegovo daljnje napredovanje. U srpsko-crniogorskoj agresiji na dubrovačko područje poginula su 184 dubrovačka branitelja i više od 250 hrvatskih branitelja iz drugih područja RH, te 92 civila, od čega 15-ero djece. U prosincu 1991. s dubrovačkog područja bilo je oko 33 000 prognanih i izbjeglih osoba. Oštećeno je oko 13 900 (malo više od 50 % od ukupnog broja) stambenih objekata a potpuno je spaljen ili uništen 2071 stambeni objekt te uništeno više od 80 % hotelskih kapaciteta.

Pismo Vlade Republike Srbije upućeno Vladi Republike Hrvatske 5. listopada 1991., u tijeku žestokih napada JNA i srpsko-crniogorskih snaga na Dubrovnik i Hrvatsku, primjer je cinizma i djelovanja srpske politike 90-ih, koja se nije ustručavala u svijet poslati "informacije" potpuno različite od onoga što se zaista dogodilo i događa. Posebice je, do nevjerojatnih razmjera, preuvečavan broj srpskih žrtava; govorilo se o tisućama ubijenih Srba u Hrvatskoj, primjerice, o "6000 ubijenih Srba u šumama iznad Pakraca te od 2000 do 5000 u Pakracu tijekom operacije Bljesak", odnosno da je "tijekom hrvatske agresije na zapadnu Slavoniju ubijeno 3000 civila i 10 000 loše naoružanih srpskih vojnika", a da je u Oluji "samo u prva četiri dana poginulo oko 4000 staraca, žena i dece, te da se ni do danas ne zna sudbina 12.000 Srba" (Jelena Guskova, *Istorijska jugoslavenske krize (1990-2000)*, svezak II, Beograd, 2003., 236-238, 245). Izmišljeni su i podaci o "87 masovnih grobnica u kojima su tijela 14.000 Srba strelijanih sa celim porodicama do 1994.", o "1,250.000 Srba koje su ubili hrvatski fašisti tijekom Drugog svjetskog rata", o tome da je u Hrvatskoj 1990. bilo 30% Srba, a ne 11 ili 12% kako je to prikazala hrvatska vlada" i druge laži koje je srpska diplo-

macija slala u svijet (Slobodan Jarčević, *Republika Srpska Krajina - državna dokumenta*, Beograd, 2005., 420, 435, 440).

Spomenutim pismom Vlada Republike Srbije je pred domaćom i svjetskom javnosti pokušala sakriti svoje sudjelovanje u razaranju hrvatskih gradova i uvjeriti svijet da JNA, koja je u ljeto 1991. gotovo postala srpska vojska, ne razara Dubrovnik. U skladu sa sadržajem toga pisma bile su i vijesti u srpskim medijima "da dim koji se diže nad Dubrovnikom nije od granatiranja, nego da to Hrvati - 'ustaše' - pale automobili gume", a da su razaranje grada i stradanje civila "posljedica međusobnih sukoba hrvatskih bojovnika i stranih plaćenika". Takve laži, zapravo dodatno potvrđuju odgovornost Srbije za agresiju na Hrvatsku.

Istdobno, upravo je napad JNA i srpsko-crniogorskih "rezervista" na Dubrovnik do kraja razgolito pravi razlog srpske agresije na Hrvatsku, potvrđivši da hrvatski gradovi nisu napadnuti radi "deblokade vojarni JNA", kako je govorilo vodstvo JNA, nego radi osvajanja teritorija, jer u samom Dubrovniku i njegovoj bližoj okolini nije ni bilo vojarni JNA. Usprkos svemu, Dubrovčani i ostali hrvatski branitelji uspjeli su 1991. obraniti Dubrovnik, te uz pomoć pristiglih snaga iz drugih dijelova Hrvatske, do kraja listopada 1992. razbiti neprijateljsku opsadu i oslobođiti gotovo cijeli državni teritorij na krajnjem jugu Republike Hrvatske. ■

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

PREDSEDNIK

Beograd, 05. oktobar 1991.

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb

Na svojoj sednici od 04. oktobra 1991. g. Vlada Republike Srbije upoznala se sa opasnostima kojima je izloženo civilno stanovništvo i grad Dubrovnik, koji predstavlja deo istorije srpskog i hrvatskog naroda, kao i veličanstveni spomenik svetske kulturne baštine.

Vaša odluka da u gradu od neprocenive istorijske i kulturne vrednosti smestite vaše paravojne formacije, crne legije i mnogobrojne strane plaćenike i da sa tog prostora započnete oružane napade na naseljena mesta u Hercegovini i Boki Kotorskoj predstavlja krajnje necivilizovan, nehuman i nedostojan čin.

Nadamo se da ste i sami postali toga svesni i da ćete uložiti potreban napor da sprečite te vaše oružane formacije da razore Dubrovnik, kao što su to učinile sa mnogim drugim gradovima.

Upućujući vam ovaj poziv da sprečite razaranje Dubrovnika, Vlada Republike Srbije izražava čvrsto uverenje da će svi pripadnici JNA i jednica TO uložiti maksimalne napore da se sačuva ovaj istorijski grad

Predsednik

Dragutin Zelenović

Preslika pisma u: Hrvoje Kačić, *Uslubi domovine – Croatia rediviva*, Zagreb, 2006., 454.

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

BIBLIOTEKA

Dražen Lalić
Torcida - pogled iznutra
 Profil International, Zagreb, 2011.

Ovo je drugo, prošireno izdanje najopsežnije sociološke studije o Torcidu. Knjiga o tome kako je nastala i što drži na okupu jednu od najstarijih navijačkih skupina u Europi svojevrsna je kultna studija sociologa Dražena Lalića, redovitog profesora na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Nedugo nakon prvoga objavljuvanja, u jesen 1993. godine, Lalićeva je knjiga postala nezaobilazno štivo i vodič za sve one koji žele steći bolji uvid u Torcidu i supkulturu nogometnih navijača, a to je ostala sve do danas. Osim što je fenomen Torcide pristupio metodom promatranja sa sudjelovanjem, Lalić je u svom akcijskom istraživanju prikupio mnogo zanimljivih obilježja navijačkoga života, osvijetlivi tako atraktivan, ali i kontroverzan svijet navijanja iz perspektive njegovih izravnih aktera. Nakon punih 18 godina, zbog velikog zanimanja ne samo navijača nego i sociologa, novinara pa i mnogih drugih, autor je napravio drugo, prošireno izdanje knjige. Osim nekoliko novih tekstova i razmjerno opsežne kronologije važnijih zbivanja vezanih uz Torcidu od 1944. do 2011. godine, novo izdanje donosi i čitav niz "svježih" fotografija. Važnost objavljuvanja ove knjige tim je veća što se novo izdanje pojavljuje u godini u kojoj Hajduk slavi stotu obljetnicu, a ne treba zaboraviti ni činjenicu da je potkraj listopada 2010. i Torcida, najstarija navijačka skupina u poslijekomunističkoj Europi, dolično obilježila veliki jubilej - šezdesetu obljetnicu svoga postojanja.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTeka

Najbolji domaći filmovi u 2011. godini

5. *7sex7*, redateljica Irena Škorić, omnibus prvenac kontroverzne redateljice. Provokativan, zanimljiv i zabavan...

4. *Koko i duhovi*, redatelj Daniel Kušan, dječji film koji je vratio hrvatsku publiku u kina. Vrlo kvalitetan početak uspješnog serijala.

3. *Kotlovinu*, r. Tomislav Radić, film je osvojio većinu bitnih nagrada u Puli, uključujući Zlatnu arenu za najbolji film, scenarij, glavnu mušku i žensku ulogu. Priča je vrlo zanimljiva i otvara probleme o kojima se dugo može razmišljati. Jedan takav problem je život djece odgojene u dijaspori i njihova socijalna neuklopivost među one koji su odrasli na "rodnim grudima". S druge strane, tu je raskrinkavanje tzv. domaćinske ljubaznosti, što je istinski problem hrvatskog društva. Kotlovinom je Radić još jednom dokazao da veterani nisu za mirovinu i da se od njih može još mnogo naučiti.

2. *Ćača*, r. Dalibor Matanić, niskobudžetni psihološki triler, a možemo ga tretirati i kao prvi hrvatski horor film nakon dugo vremena. Ne možete se oteti dojmu da je riječ o stvarnim ljudima i stvarnim životnim situacijama koje nas zgraju sa stranica crnih kronika. Ćača je mali, nepretenciozni dragulj hrvatskog filma i poslije njega možemo potvrditi ono što otprije znamo: Dalibor Matanić najbolji je živući hrvatski redatelj.

1. *Josef*, r. Stanislav Tomić, preuzet ču komentar drugog novinara: "Najveća prednost Josefa je što uopće ne izgleda kao hrvatski film, on je vizualno potpuno svjetski!" Uzburkao je hrvatsku javnost najviše činjenicom da je glazbu napisao i malu ulogu odigrao Marko Perković Thompson. Ta glazba je apsolutno fascinantna i bez obzira što tko mislio o njemu, to je najbolji filmski soundtrack ovog stoljeća.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV

15. siječnja 1992.
Međunarodno priznanje Hrvatske

Suvremena Hrvatska oživovtorila je ideju državne samostalnosti 15. siječnja 1992. kada je njezinu želju potvrdila i međunarodna zajednica. Diplomatsko priznanje Hrvatske prirođen je slijed potvrđivanja već postignutih rezultata tijekom razrade političkog priznanja. Javno potvrđivanje odluke europske dvanaestorice o diplomatskom priznanju Hrvatske i Slovenije bilo je objavljeno 15. siječnja 1992. Do zaključno 22. svibnja 1992., na dan kad je Hrvatska primljena za punopravnog člana Ujedinjenih naroda, doživjeli smo diplomatsko priznanje 81 države, a do kraja kalendarske godine 1992. Hrvatsku je priznalo ukupno stotinu država. Tog povijesnog dana Hrvatsku je kao slobodnu i suverenu državu priznalo 12 članica europske zajednice. Već prije to je učinilo i 19 drugih država, među njima i Sveta Stolica. Posvuda je zavladalo veliko slave. Nepobjitna je istina da je Hrvatska u danima velikosrpske agresije bila sama, nepriznata i nije joj se dobro pisalo. Nametnut joj je i embargo na uvoz oružja pred četvrtom vojnom silom Europe. Zato se bitka za priznanje vodila i na vojnoj i na diplomatskoj bojišnici. Osnažena narodnim referendumom i saborskim odlukama o samostalnosti, a pogotovo vojnim pobnjedama, Hrvatska je uspjela promijeniti razmišljanja međunarodne zajednice o svojoj sudbini. Naposletku je sredinom prosinca europska zajednica – uz veliko zalaganje njemačkog kancelara Kohla i ministra Genschera – odlučila priznati neovisnost svih jugoslavenskih republika. Zato je Hrvatska oduševljeno pozdravila Genschera prigodom prvoga posjeta Zagrebu. U dugom procesu priznanja velik je doprinos imao i austrijski ministar Alojz Mock i dakako papa Ivan Pavao II. koji je Hrvatskoj stalno pružao moralnu potporu. Dva dana poslije povijesnog 15. siječnja Hrvatsku je službeno posjetio talijanski predsjednik Francesco Cossiga pa su se hrvatska zastava i himna prvi put vidjele i čule kao simbolična obilježja nove suverene i međunarodno priznate države. Početkom travnja Hrvatsku su priznale i Sjedinjene Države a zatim je njezina zastava izvješena i na jarbol pred zgradom Ujedinjenih naroda u New Yorku. Time je Hrvatska ušla u zajednicu slobodnih naroda svijeta kao 178. država.

13. siječnja 1996. - američki predsjednik Bill Clinton posjetio Zagreb

16. siječnja 27. prije Krista - Oktavijan se proglašio carem

17. siječnja 1991. - počela Pustinska oluja

17. siječnja 1992. - Međunarodni olimpijski odbor priznao Hrvatski olimpijski odbor

18. siječnja 1919. - počela Versailleska mirovna konferencija

Leon RIZMAUL

Mladen KORADE

Laka puškostrojnica ZB M37

U pješačkom naoružanju vojske bivše Kraljevine Jugoslavije vladalo je opće šarenilo. U želji za standardizacijom, sredinom 20-ih godina XX. st. uvedeni su samokresi FN 10/22, puške (sustava Mauser) M24 i laka puškostrojnica ZB Vz26. Odabir je bio pun pogodak jer se oružje zadržalo u naoružanju poslije II. svjetskog rata, kako u SFRJ tako i u naoružanju drugih država. Vz26 nastaje kao odgovor tvrtke Zbrojovka Praga na natječaj češke vojske za novom lakovom puškostrojnicom. Rezultat je rada braće Holek i dvojice Poljaka s češkom putovnicom, Mareka i Podrabskyja. Laka puškostrojnica ZB M37 (Zbrojovka Brno Model 37) je zapravo puškostrojnica ZB Vz30, poboljšani model puškostrojnica ZB Vz26, proizvedena po licenciji u pogonima Vojnотехничког завода u Kragujevcu. ZB M37 radi

TT podaci

Kalibar: 8x57 mm
Duljina: 1168 mm
Duljina cijevi: 600 mm
Masa praznog oružja: 8,9 kg
Brzina paljbe: 500 metaka/min

na principu povrata barutnih plinova, puca iz otvorenog zatvarača, a bravi na principu osciliranja zatvarača. Za razliku od pušaka FN FAL i SKS (u zemljama bivše SFRJ poznatije kao PAP M59/66), zatvarač ne pada u ispuštu tijelu puške, već ga izbočina na zadnjem dijelu nosača zatvarača izdiže u ležište unutar gornjeg dijela tijela puškostrojnice. Ručica za zapinjanje zatvarača nalazi se s desne strane i ima mogućnost preklapanja naprijed. Cijev je iznad plinskog cilindra i može se brzo zamijeniti tako da se podigne poluga utvrđivača cijevi

(koja se nalazi s prednje lijeve strane tijela oružja) i cijev izvuče iz ležišta. Kalibar je 8x57 mm (7,92 mm Mauser), u to vrijeme vrlo popularan u Europi. Puškostrojnica se puni s gornje strane, kutijastim spremnikom zapremnine 20 metaka. Zbog položaja spremnika ciljnici se nalaze lijevo od uzdužne osi oružja i daju se podešavati po visini (dometu) zakretanjem cilindričnog nosača stražnjeg ciljnika. Da bi oružje bilo stabilno tijekom pucanja, na prednjoj polovici plinskog cilindra montiran je laki dvonožac s mogućnošću podešavanja visine. Tijekom II. svjetskog rata izvorna Vz26, njezine inačice i kopije rabljene su na svim svjetskim bojištima, a poslije II. svjetskog rata nema većeg sukoba gdje nije viđena. U početku Domovinskog rata rabili su je ZNG i MUP.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
 Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
 Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
 Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Robert Ossian je slikoviti lik iz Teksasa koji je napravio stranicu posvećenu piratima, gusarima, jedrenjacima, čvorovima, rumu, Karibima, istraživačima, filmovima, knjigama, sabljama, topovima i sličnome... Ukratko, www.thepirateking.com ljubitelj je gusarskih priča i tema. Stranica je lakšeg sadržaja, ali na njoj se može naći i zanimljivih detalja. Ako ništa drugo, prikladna je za dokoličenje. Tu je i simulator jedrenja, računalna igra koja izgleda kao da je izdana za legendarni ZX Spectrum, ali neloša za početnike koji se žele otisnuti na more...

D. VLAHOVIĆ

